

OKREŚLANIE PROBLEMATYKI I PRZYKŁADOWYCH TEMATÓW LEKCJI (DO WYBORU) W ROCZNYCH CYKLACH KSZTAŁCENIA W KLASACH 4–7 (NA PODSTAWIE PROGRAMU NAUCZANIA I PODRĘCZNIKÓW)

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
KLASA 4			
Zaproszenie do sztuki			
Pojęcie sztuki, piękna i wyobraźni jako podstawy twórczości artystycznej. / O wyobraźni, naśladowaniu rzeczywistości i zabawie. Artyści malują to, co lubią. / „Ludzie, rośliny i zwierzęta w ogrodzie sztuki”	<ul style="list-style-type: none"> sztuka, piękno, wyobraźnia, plastyka, artysta obrazy (dzieło malarskie, wyobrażenie przedmiotu) rzeźby budowle przedmioty użytkowe (pojęcie podane w sposób opisowy) autoportret, portret realizm (pojęcie podane w sposób opisowy) 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche kredki akwarelowe 	I.1 I.6 II.1 II.2 II.6
O kresce i o rysowaniu			
Kreska jako zasadniczy środek wyrazu. / Jak pracuje artysta? / „Wśród gałązek, krzewów i pajęczyn”	<ul style="list-style-type: none"> wyobraźnia, wyobrażenie obraz (dzieło malarskie) malarz rysunek kreska 	<ul style="list-style-type: none"> rysunek ołówkiem, węglem, markerem wycinanka z kolorowego papieru 	I.1 I.5 II.1
Znaczenie zarysu, konturu formy przedmiotów. / Teatr cieni. / „O kocie i jego wąsach – zwierzęta domowe i dzikie” lub „W gospodarstwie wiejskim, ogrodzie zoologicznym i cyrku”	<ul style="list-style-type: none"> kreska kontur rysunek rysunek konturowy przybory rysunkowe, techniki rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> kreska kontur rysunek rysunek konturowy przybory rysunkowe, techniki rysunku 	I.1 I.5 II.1
Ekspresja, wyraz kreski – tworzenie nastroju, przekaz emocji w dziele. / Kreska jako środek wyrazu artystycznego. / „Wielkie ryby w oceanie”, „Domy w tajemniczym miasteczku” albo „Kreski przedstawiają to »czego nie widać«”	<ul style="list-style-type: none"> kreska kreska jako środek wyrazu artystycznego kreska jako indywidualna i oryginalna cecha twórczości danego artysty rysunek, przybory rysunkowe i malarskie programy graficzne 	<ul style="list-style-type: none"> rysunek ołówkiem, cienkopisem, markerem, węglem, wybraną kredką pastelową 	I.1 I.2 I.5 II.1
O grafice i o powielaniu			
Problematyka odbijania w grafice, faktura płyty graficznej. / Ślady przedmiotów, ślady różnych materiałów. / Kompozycja abstrakcyjna lub dowolna	<ul style="list-style-type: none"> grafika, grafik oryginał, reprodukcja powielanie, odbitka graficzna płyta graficzna (matryca), odbijanie kreska 	<ul style="list-style-type: none"> grafika strukturalna (kolografia) 	I.1 I.5 I.6 II.6
Pomysł i kompozycja w grafice. / Frotaż (przecierka). / „Kompozycja w kole” lub „Smoki i dinozaury”	<ul style="list-style-type: none"> grafika, grafik odbitka graficzna powielanie płyta graficzna frotaż 	<ul style="list-style-type: none"> frotaż z materiałów o zróżnicowanej fakturze 	I.1 I.5 II.1 II.5

AUTOR: Beata Mikulik

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie barw w wybranych technikach graficznych. Specyfika druku płaskiego. / Druk płaski z niespodzianką. Monotypia. / „Na scenie – występ, koncert, przedstawienie” lub „Kolorowy deszcz, kolorowy wiatr”	<ul style="list-style-type: none"> • grafika • druk • matryca (płyta graficzna), odbitka • druk płaski • monotypia 	<ul style="list-style-type: none"> • monotypia barwna, malarska • monotypia czarno-biała, graficzna 	<p>I.1 I.6 II.1 II.2 II.6</p>
O barwie i o malowaniu			
Związek techniki i tematu pracy plastycznej, wpływ na formę pracy plastycznej. / Jak technika, przybory malarskie i podłoża zmieniają obrazy? / „W dżungli” lub „W lesie”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa (kolor) • kreska • obraz (dzieło malarskie) • płaszczyzna • papier, płótno, deska, ściana lub szyba (okno) jako powierzchnie, na których tworzone są dzieła malarskie • techniki malarskie (akwarela, tempera, plakatówka, pastele, malarstwo olejne, mozaika, witraż, kolaż) • pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • pastele suche • farby plakatowe • akwarele 	<p>I.1 I.5 I.6 II.1 II.6</p>
Barwy czyste – podstawowe i pochodne, tworzenie barw pochodnych. / „Tęczowy ogród” lub „Rajski ptak”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • mieszanie barw • odcienie barwy 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • akwarele 	<p>I.1 I.3 II.1 II.6</p>
Barwy ciepłe i zimne w kompozycjach. / „W niebieskich lub różowych okularach – portrety” lub „W jakich górach wolę być – błękitnych czy czerwonych?”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe • barwy zimne (chłodne) • temperatura barwy (barwy cieplejsze, barwy chłodniejsze) 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe • akwarele 	<p>I.1 I.3 I.6 II.1 II.6</p>
Gama barwna – rodzaje gam kolorystycznych. Akcent kolorystyczny. Wiele akcentów, jeden akcent. Rozłożenie akcentów w kompozycjach. / „Pokaz fajerwerków”, „Samotna łódka na morzu” lub „Zdobycwa szczytu”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo, malarz • barwa • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe, barwy zimne • wąska gama barw ciepłych, wąska gama barw chłodnych, tonacja • szeroka gama barw • akcent kolorystyczny • pejzaż ze sztafążem 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe • akwarele • pastele olejne • pastele suche 	<p>I.1 I.3 I.6 II.1 II.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Podsumowanie wiadomości o kresce, barwach podstawowych i pochodnych, gamach barwnych – wykorzystywanie wiadomości podczas tworzenia okolicznościowych, tradycyjnych kompozycji. Boże Narodzenie. Gwiazdki, aniołki, łańcuchy ze słomek i innych materiałów	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka ludowa • tradycje ludowe • kreska • kontur • barwy podstawowe, barwy pochodne • szeroka gama barw, wąska gama barw • akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka • kolaż • tworzenie dekoracyjnych przedmiotów z różnych materiałów 	<p>I.3 I.5 III.2 III.3</p>
O kompozycji w malarstwie			
Intuicyjne stosowanie zasad kompozycji podczas tworzenia dekoracyjnych przedmiotów użytkowych (wprowadzenie do kompozycji). Kiermasz ozdób świątecznych i przedmiotów dekoracyjnych na wyznaczony cel. / Bombka, serwetka świąteczna, kubek, świecznik	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja (pojęcie podane w sposób opisowy) • barwa • kreska, kontur • przedmioty użytkowe, sztuka użytkowa (pojęcia podane w sposób opisowy) • szeroka gama barw, wąska gama barw, • akcenty kolorystyczne • kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna 	<ul style="list-style-type: none"> • farby akrylowe • farby do tkanin • farby do porcelany lub / i szkła 	<p>I.1 I.2 I.3 II.7</p>
Nadrzędny charakter zasady równowagi w kompozycji. / „W kosmosie. O wielkiej planecie i małych meteoroidach” lub „Kamyczki i kamienie”	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • komponować, skomponować • zasada równowagi w kompozycji • ciężar barwy • barwy lekkie • barwy ciężkie 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż z kolorowego papieru z malarstwa akwarelami, farbami plakatowymi lub kolorowymi tuszami 	<p>I.2 I.3 I.6 II.1</p>
Kompozycja symetryczna jako podstawowy układ w naturze i plastyce. / „Koronkowy liść” lub „Drzewo”	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • komponować, skomponować • symetria • kompozycja symetryczna • kreska 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka z papieru • kolaż z ażurowych tkanin 	<p>I.2 I.5 II.6</p>
Złożone i różnorodne znaczenie rytmu. / Kompozycja rytmiczna. Różne rytmy. / „Widok przez ogrodzenie”, „Tkanina we wzory”, „Wieżowce” lub „Muzyczne rytmy”	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • komponować • skomponować • rytm • kompozycja rytmiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka • kolaż • pastele olejne • pastele suche • akwarele • farby plakatowe 	<p>I.2 II.1 II.2 II.6</p>
Praktyczne powtórzenie wiadomości o kompozycji i barwie, stosowanie zasad związanych z kompozycją i barwą. / Wielki dyskotekowy bal. Przygotowanie elementów dekoracyjnych na bal tematyczny	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • zasada równowagi • kompozycja rytmiczna • barwy podstawowe, pochodne • barwy ciepłe, zimne • gama kolorystyczna szeroka i wąska • akcenty kolorystyczne • nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> • malarskie i rysunkowe techniki mieszane • kolaż 	<p>I.2 I.3 II.4 II.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
O plamach barwnych w malarstwie			
Określenie plamy i układów plam w kompozycjach malarskich. / Co to jest plama? / „Dywan w plamy”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo • kompozycja • obraz (dzieło malarskie) • barwa • plama barwna • kompozycja • luźny układ plam • zwarty układ plam • plamy otoczone konturem • abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe • akwarele • cienkopisy 	I.1 I.3 I.5 III.2 III.3
Twórcze podejście do tradycji świątecznych. / Wielkanoc. / „Pisanka z wielkim ogonem lub skrzydłami, czyli o pawiu, lisie, wiewiórcie i smoku, które przebrały się za pisanki w wielkim koszyku wielkanocnym”	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka ludowa • kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna • szeroka gama barw, wąska gama barw, akcent kolorystyczny • pisanki, palmy, wycinanki 		I.2 I.3 III.2 III.3
Znaczenie estetyki w życiu codziennym, obchodzeniu świąt i uroczystości. / Sztuka użytkowa codzienna i świąteczna. / „Biały obrus”, „Jak kolorowe stroiki i kolorowe serwetki zmieniają stół”	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka użytkowa • estetyka otoczenia • barwy podstawowe, barwy pochodne • szeroka gama barw, wąska gama barw, akcenty kolorystyczne • zasada równowagi, kompozycja rytmiczna • faktura (pojęcie wprowadzone opisowo) – lekcja poprzedza tematykę faktury w kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • techniki mieszane i wykonywanie kompozycji z gotowych materiałów dekoracyjnych 	I.1 I.2 I.3 I.5 II.7
Różnorodność faktury oraz jej związek z technikami i narzędziami. / Tajemnice faktury. / „Pochmurne niebo”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo • kompozycja • obraz (dzieło malarskie) • plama barwna • faktura • pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż z plam wykonanych różnymi technikami (pasty olejne, suche, kredki ołówkowe, akwarelowe, farby akwarelowe, plakatowe) 	I.1 I.5 II.1 II.6
Specyfika malarstwa akwarelowego faktury plam w akwareli. / Uroki akwareli. / „Odbicia w wodzie”, „Fontanna” lub „Wodospad”	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo • kompozycja • obraz (dzieło malarskie) • techniki malarskie (farby plakatowe, akwarela) • lawowanie • faktura plam w akwareli • faktura plam w technice farb plakatowych • pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> • farby akwarelowe • kredki akwarelowe 	I.1 I.2 I.5 I.6 II.1 II.6

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
O znaku plastycznym			
Sposoby tworzenia znaków. Przekaz informacji w znakach. / Od przedmiotu do jego znaku. / „Żywioty i zjawiska atmosferyczne”	<ul style="list-style-type: none"> • znaki plastyczne • uproszczenie, proste znaki plastyczne • synteza formy • grafika użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka z kolorowego papieru • kolorowe markery 	1.1 1.2 1.5 II.4 II.6
Znaki złożone. / „Mój order”	<ul style="list-style-type: none"> • znaki plastyczne • proste znaki plastyczne • złożone znaki plastyczne • logo • grafika użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • rysunek kredkami ołówkowymi, flamastrami • wycinanka 	1.1 1.2 1.5 II.4 II.6
W świecie przedmiotów			
Dekoracyjne użytkowe przedmioty codzienne. / „Skrzynia na skarby”, „Niepowtarzalna torba na laptopa” lub „Balowa torebeczka Kopciuszka”	<ul style="list-style-type: none"> • przedmiot użytkowy • sztuka użytkowa • sztuka nieużytkowa • rzemiosło artystyczne • artysta rzemieślnik • zasada równowagi, kompozycja rytmiczna • faktura 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche, pastele olejne, kredki akwarelowe, kredki ołówkowe 	1.1 1.2 1.3 1.5 II.7
Znaczenie indywidualnych projektów przedmiotów użytkowych. / W świecie projektanta. / „Kolorowe samochody” lub „Stroje na różne okazje”	<ul style="list-style-type: none"> • przedmiot użytkowy • sztuka użytkowa • wzornictwo przemysłowe • projektowanie, projekt • artysta projektant • forma przedmiotu • funkcja przedmiotu, funkcjonalność • wąska gama barw, szeroka gama barw, akcenty kolorystyczne • kreska • zasada równowagi, kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna 	<ul style="list-style-type: none"> • model, asamblaż, łączenie różnych materiałów, kolaż • prace barwne techniką mieszaną 	1.1 1.2 1.3 1.5 II.7
O sztuce mojego regionu			
Odwołania do natury jako najważniejszej inspiracji w sztuce ludowej. / Sztuka ludowa. / „Wycinanki jak ludowe hafty – drzewa, ludzie, zwierzęta” lub „Dwa podobne obrazy malowane metodą przepióch”	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka ludowa • budownictwo ludowe • rzeźba ludowa • malarstwo ludowe na papierze, blasze, szkle, desce, na kaflach i sprzętach • metoda przepióch • grafika ludowa • ludowe rzemiosło artystyczne: wycinanka, haft, pisanki, regionalne motywy dekoracyjne • kompozycja symetryczna • barwy podstawowe i pochodne • szeroka i wąska gama barw, akcent 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka z kolorowego papieru • marker • farby akrylowe • farby do malowania na szkle lub folii 	1.2 1.3 III.2 III.3

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • kolorystyczny • zabytki sztuki ludowej, muzeum, skansen • etnografia • ludowe malarstwo, rzeźba, budownictwo sakralne 		
<p>Chata ludowa jako podstawowa forma w ludowym budownictwie drewnianym. Budownictwo ludowe. / „Malowana chata”, „Budujemy makietę kolorowej wsi” lub „Poznajemy skanseny Polski”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • skansen • sztuka ludowa • etnografia • budownictwo ludowe, budownictwo drewniane • tradycje ludowe • artysta ludowy • kompozycja symetryczna i rytmiczna • szeroka i wąska gama barw, akcent kolorystyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice ołówkiem, węglem, cienkopisem, markerem, pastelami suchymi 	<p>I.1 I.2 I.3 III.2 III.3</p>
<p>Różnorodność użytkowych i nieużytkowych form przestrzennych w sztuce ludowej. / Między ludowym budownictwem, rzeźbą a przedmiotami ludowego rzemiosła. / „Świątek”, „Muzykant”, „Ul jak postać lub zwierzę” lub „Bogactwo polskich skansenów”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka ludowa • etnografia • skansen • ludowe budownictwo drewniane • rzeźba ludowa, snycerstwo, polichromowanie • uproszczenie kształtu • rytm • kontrasty • szeroka gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźba z plasteliny lub kolorowych pudełek 	<p>I.1 I.2 I.3 III.2 III.3</p>
<p>Świadome posługiwanie się środkami plastycznymi i ich nazywanie. / Rysunkowe powtórzenie wiadomości. Zagadki z wielkiego worka o środkach artystycznego wyrazu, rodzajach dzieł i poznanych dziedzinach sztuki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kreska, kontur • grafika, odbitka graficzna • frotaż • barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy ciepłe, barwy zimne • plama barwna, faktura • wąska gama kolorystyczna, szeroka gama kolorystyczna, akcent kolorystyczny • kompozycja • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna • sztuka ludowa (malarstwo, rzemiosło, budownictwo) • skansen, etnografia • malarstwo (tematy malarskie: pejzaż, portret, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja, fantastyka) • grafika • sztuka użytkowa, rzemiosło artystyczne, wzornictwo przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki ołówkowe • pastele suche, pastele olejne • ołówki, markery 	

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie małej ojczyzny. / Poznajemy sztukę ludową najbliższej okolicy. W muzeum sztuki regionalnej lub skansenie. Szkice przedmiotów i chat inspirowane naturą	<ul style="list-style-type: none"> • skansen • etnografia • sztuka ludowa • budownictwo ludowe, budownictwo drewniane • tradycje ludowe 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki ołówkowe • pastele olejne • ołówek, marker, węgiel 	I.1 I.5 II.1 III.2 III.3
Tworzenie kompozycji inspirowanych naturą. / Uważny obserwator – piękno otoczenia, ciekawy zabytek, oryginalna budowla współczesna, pejzaże, rośliny w najbliższej okolicy. Robimy zdjęcia, szkicujemy. / „Zdarzenie w...” lub „Spotkanie przy...”	<ul style="list-style-type: none"> • piękno • barwa • kreska • plama barwna • faktura • kompozycja • zabytek • budowla architektoniczna • pomnik • park 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki akwarelowe • pastele olejne, pastele suche • akwarele • farby plakatowe 	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 III.1
Aktywny, bezpośredni odbiór sztuki. / Oglądamy wystawę. Opowiadamy o dziełach. / „Portrety widzów oglądających wystawę i ich reakcje na dzieła” lub „Nowa wersja zapamiętanego obrazu”	<ul style="list-style-type: none"> • piękno, wyobraźnia • wystawa, ekspozycja • katalog wystawy • kompozycja • dzieła sztuki • oryginał, reprodukcja • kreska • barwa • szeroka gama barw, wąska gama barw • akcent kolorystyczny • nastrój obrazu • realizm (pojęcie wprowadzone w sposób opisowy) 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki ołówkowe • flamastry • pastele olejne 	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.2 III.2
Poznajemy instytucje kultury – bezpośredni odbiór sztuki. / Wyjście do muzeum – w świecie dzieł sztuki. Czy wszystkie eksponowane dzieła muszą nam się podobać? O temacie i nastroju dzieł. Obrazy, które powiesilibyśmy w domu, w szkole, w bibliotece. Jak wyeksponować obraz?	<ul style="list-style-type: none"> • muzeum • wystawa, ekspozycja, sala wystawowa • katalog lub przewodnik (publikacja książkowa, internetowa) • przewodnik (osoba), kustosz • dzieło sztuki, zabytek • kompozycja • gama kolorystyczna • nastrój dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice ołówkiem, węglem, cienkopisem 	I.1 I.2 I.3 I.5 III.2 III.4

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
KLASA 5			
Blisko sztuki			
Poznanie i rozpoznawanie gatunków tematycznych dzieł sztuki. / Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy	<ul style="list-style-type: none"> • portret, autoportret • scena zbiorowa, scena rodzajowa • scena historyczna • scena batalistyczna • scena sakralna (religijna) • scena mitologiczna • martwa natura • pejzaż ze sztafażem • animalistyka • florystyka • sztuka przedstawiająca • sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca) 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice czarno-białe ołówkiem, cienkopisem, inspirowane znanymi obrazami • szkice barwne flamastrami, kredkami ołówkowymi, pastelami olejnymi 	I.1 I.6 II.1 III.4 III.5
Określanie znaczenia, zadań różnych rodzajów instytucji kultury. / Dzieła sztuki zabytki w muzeum i galerii. Zwiedzamy wirtualne muzeum. / Plakat zapraszający do muzeum, skansenu, galerii	<ul style="list-style-type: none"> • instytucje kultury • muzeum • galeria • skansen • dzieło sztuki • zabytek • muzea sztuk pięknych (obrazy, ryciny, rzeźby, dawne wytwory rzemiosła artystycznego) • konserwacja zabytków • konserwator zabytków • muzea wirtualne • muzea sztuki nowoczesnej • galeria sztuki • wernisaż • katalog wystawy • plakat • kustosz muzeum, kurator wystawy 	<ul style="list-style-type: none"> • plakat barwną techniką mieszaną (farby plakatowe, kolorowe tusze, pastele olejne, pastele suche, flamastry, markery, kolaż z kolorowego papieru i/lub ze zdjęć, wydruków przedstawiających muzea, skanseny, galerie, ilustrujących specyfikę zbiorów) 	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5 III.7
Rozumienie udostępniania dzieł, tworzenia ekspozycji jako nieodłącznej części sztuki. Wystawa i wernisaż jako święto artysty. / Tworzymy wystawę, przygotowujemy wernisaż. Jeden artysta, wiele tematów dzieł. Jeden temat, prace wielu artystów. / Projekt katalogu wystawy i zaproszenia na wernisaż	<ul style="list-style-type: none"> • wystawa • wernisaż • katalog wystawy • plakat • kustosz wystawy • aranżacja wystawy • portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> • aranżacja przestrzeni ekspozycyjnej z wybranych materiałów, sprzętów (zachowanie spójności charakteru ekspozycji) • rysunkowe, malarskie prace plastyczne przedstawiające wybrane tematy plastyczne (farby akwarelowe, farby plakatowe, farby akrylowe, pastele olejne, pastele suche, flamastry, węgiel, ołówki) • barwne techniki mieszane (łączenie pastelii olejnych, suchych z farbami akwarelowymi, plakatowymi, kolażem z wybranych, rodzajów papieru, flamastry, markery) 	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Tajemnice barw			
Określanie kolorystyki znanych dzieł. Inspirowanie się dziełami wielkich mistrzów. Stosowanie określonych grup barw we własnych pracach. / Przypomnienie wiadomości o barwach. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy ciepłe, barwy zimne • gama barw • wąska gama barw ciepłych • wąska gama barw chłodnych (zimnych) • szeroka gama barw • akcent kolorystyczny • tonacja 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe • pastele olejne • pastele suche 	<p>I.1</p> <p>I.3</p> <p>II.3</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.7</p> <p>III.8</p>
Obserwacje i doświadczenia związane z barwą. / Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. Sylwetka przedmiotu na białym tle. / „Dwukolorowy pejzaż w barwach dopełniających – odbicie w wodzie” lub „Portret tajemniczej osoby”	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, zjawisko powidoku • kontrast, barwy kontrastowe • pejzaż • portret 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • pastele olejne lub suche • dwukolorowa wycinanka w barwach dopełniających • tworzenie własnych wydruków prostych kształtów w barwach podstawowych i pochodnych do doświadczeń o barwie 	<p>I.1</p> <p>I.3</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p>
Określanie znaczenia barw czystych i złamanych w kompozycji malarskiej. Poznawanie sposobów łamania barw. / Barwy czyste i złamane. Pojedynek barw dopełniających. / „Motyl na ziemi i skałach” lub „Ślimak na kwiatach”	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • barwy czyste • barwy złamane • animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • pastele olejne • wycinanka lub wydzieranka z samodzielnie pomalowanego papieru w barwach czystych i złamanych 	<p>I.1</p> <p>I.3</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p>
Określanie wpływu względności barw na odbiór dzieła. / Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli o względności barw. Utrwalenie wiadomości o barwie. / „Parasole, które chłodzą na plaży”, Parasole, które ogrzewają w deszczu” albo „Ciepło lub zimno w tej samej kurtce”	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy czyste • barwy złamane • barwy dopełniające • zjawisko powidoku • barwy ciepłe i zimne, temperatura barw, względność barw • portret 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche lub kredki ołówkowe uzupełnione kółkiem z kolorowego papieru 	<p>I.1</p> <p>I.3</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p>
O sztuce komponowania			
Świadome tworzenie różnych rodzajów kompozycji. Estetyka otoczenia. / Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów. „Ściana w pokoju”	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja • zasada równowagi, ciężar barw • symetria, kompozycja symetryczna • rytm, kompozycja rytmiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka, kolaż z kolorowego papieru lub folii 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>II.6</p> <p>II.7</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Rozumienie i określanie czynników powodujących wrażenie bezruchu i ruchu w kompozycji. Statyka i dynamika w kompozycjach o zróżnicowanej tematyce. / Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. / „Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć” lub „Zawody sportowe i widownia” albo „Spokój, dynamika, ruch – ilustracja wybranych utworów muzycznych”	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować, skomponować kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna scena rodzajowa 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche kredki akwarelowe, farby akwarelowe, cienkopisy, markery do wykonania konturu 	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.6
Świadome posługiwanie się wybranymi elementami do tworzenia zróżnicowanych kompozycji. Rozumienie pojęcia kompozycji jako przemyślanego układu elementów. / Kompozycja otwarta i zamknięta. O różnych sposobach tworzenia kompozycji otwartej i zamkniętej. / „Rozsypane owoce i warzywa”, „Kosz z owocami i warzywami” lub „Ocean pełen ryb” i „Wielki potwór morski”	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować, skomponować kompozycja otwarta kompozycja zamknięta ramy obrazu, ramy kompozycji martwa natura animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> malarstwo farbami akwarelowymi, kolorowymi tuszami, ekoliną z konturem świecą lub tłustą kredką 	I.1 I.2 I.3 II.1 II.6
Rozpoznawanie, określanie poznanych rodzajów kompozycji w znanych dziełach malarskich. / Powtórzenie wiadomości o kompozycji. / „Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów” – prezentacja komputerowa	<ul style="list-style-type: none"> kompozycja, komponować zasada równowagi w kompozycji kompozycja symetryczna kompozycja rytmiczna kompozycja otwarta kompozycja zamknięta kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna reprodukcja, oryginał tematy malarskie (portret, scena zbiorowa, rodzajowa, historyczna, batalistyczna, sakralna, mitologiczna, martwa natura, pejzaż ze sztafażem) 	<ul style="list-style-type: none"> wybrany program do wykonania prostej prezentacji komputerowej pastele olejne kredki ołówkowe flamastry, markery rysunkowe techniki mieszane kołaż z papieru kolorowego 	I.1 I.2 I.3 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8
O rzeźbie			
Określanie cech przestrzennych, trójwymiarowych, nieużytkowych kompozycji. / Dzieło sztuki w trzech wymiarach – rzeźba jako bryła. / „Papierowe ptaki”, „Skrzydlate, fantastyczne zwierzęta”	<ul style="list-style-type: none"> bryła, przestrzeń, trzy wymiary (przestrzenność, trójwymiarowość) rzeźba rzeźbiarz kompozycja w przestrzeni animalistyka 	<ul style="list-style-type: none"> formowane rzeźb z gnieczonego papieru, malowanie, polichromowanie rzeźb farbami akwarelowymi, plakatowymi lub akrylowymi 	I.1 I.2 II.3 II.6
Określanie wpływu materiału, narzędzi na formę i fakturę rzeźb. / Materiał i faktura w rzeźbie. Różne rodzaje faktury – pióra, futra, pancerze. / „Gliniane zwierzęta”	<ul style="list-style-type: none"> bryła przestrzenność rzeźba faktura rzeźbiarz, rzeźbienie materiały rzeźbiarskie (gлина, drewno, kamień, metal) narzędzia rzeźbiarskie (dłuto, dłota) 	<ul style="list-style-type: none"> rzeźbienie w miękkim materiale (glinka rzeźbiarska, modelina, plastelina), nadawanie faktury wybranymi narzędziami, odciskanie faktur tkanin i innych materiałów 	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • odlew • animalistyka 		
Specyfika kompozycji, możliwości odbioru i przestrzennego charakteru płaskorzeźby. / Płaskorzeźba. / „Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia” lub „Obramienie okna lub drzwi (portal)”	<ul style="list-style-type: none"> • bryła • faktura • płaskorzeźba • relief wklęsły, relief wypukły • medal • moneta • obramienie okna, drzwi (portal) • ramy kompozycji • kompozycja zamknięta • kompozycja rytmiczna • portret 	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźbienie, formowanie płaskorzeźby medalu w miękkim, plastycznym materiale (glince rzeźbiarskiej, modelinie, plastelinie) • reliefy z plasteliny przedstawiające obramienie okna, drzwi na tle wykonanym pastelami suchymi 	<p>I.1 I.5 II.1 II.3 II.6 III.4 III.5</p>
O sztuce w przestrzeni			
Spoleczne i integracyjne znaczenie dzieła sztuki. / Działanie integracyjne. Między rzeźbą a formą przestrzenną. / „Wielkie szkolne maskotki postaci, zwierzęta, przedmioty” lub „Maskotka regionalna”	<ul style="list-style-type: none"> • bryła • rzeźba • forma przestrzenna • kompozycja • faktura • barwy podstawowe, ciepłe, zimne • gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) • akcent kolorystyczny • barwy dopełniające • tradycja • sztuka ludowa 	<ul style="list-style-type: none"> • kompozycja przestrzenna wielkoformatowej maskotki z różnych materiałów (np. opakowań, krepiny, różnych rodzajów papieru, kolorowej folii samoprzylepnych, gałęzi, tkanin, materiałów dekoracyjnych) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 II.7 III.2 III.3</p>
Znaczenie czynników fizycznych, ruchu powietrza, przestrzeni w formie przestrzennej. / O różnych formach przestrzennych. Jak przestrzeń, wiatr i powietrze przenikają do fruujących rzeźb. / „Mobile zimowe” lub „Planety, rakiety i kosmici” albo „Kolorowe mobile geometryczne”	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźba, bryła • forma przestrzenna • mobil, rzeźba mobilna • abstrakcja • fantastyka • sztuka współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> • formy przestrzenne, mobile z połączonych materiałów (m.in. pokolorowanych dowolnymi kredkami kształtów wyciętych z papieru, papieru kolorowego, błyszczącej folii, krepiny, patyków, gałęzi, sznurków) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.6 III.5</p>
O budowlach			
Problematyka użytkowego i przestrzennego charakteru architektury. / Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budowle • plan budowli • funkcja budowli • funkcjonalność budowli • zespół architektoniczny • bryła architektoniczna • fantastyka 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche, pastele olejne, markery, flamastry lub inny wybrany rodzaj kredek 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Wybrane zasady rządzące kompozycją architektoniczną. / Rytm i symetria w architekturze. Fasady różnych budowli. Szukamy rytmu – o podobieństwie okien, barwach i powtarzających się liniach. / „Moja budowla”	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budowla • forma i funkcja budowli • funkcjonalność • fasada • kompozycja • rytm, symetria • szeroka gama barw • wąska gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka, kolaż i/lub rysunek pastelami 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5</p>
Specyfika, środki artystyczne służące do uzyskiwania statyki i dynamiki w architekturze. Podobieństwa i różnice z kompozycjami statycznymi i dynamicznymi innych dziedzin plastyki. / Statyka i dynamika w architekturze. O architekturze bez dachu, drzwi i okien. / „Mosty na filarach, mosty wiszące” lub „Zamki w ogrodach. Zamek spokoju i zamek wiatru” albo „Wodny park rozrywki”	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budowla • statyka i dynamika w kompozycji (kompozycja statyczna i dynamiczna) • statyka i dynamika w architekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • farby akwarelowe, kredki akwarelowe z konturem cienkopisem lub pastelami olejnymi 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5</p>
Antyk wiecznie żywy			
Znaczenie i obserwacja przemian w sztuce. Odkrywanie istotnych cech dzieł, inspiracji i nawiązań do antyku w wybranych okresach i współcześnie. / Dlaczego antyczne kolumny, łuki, kopuły podobają się i inspirują architektów do dziś? „Mój łuk triumfalny” lub „Co kariatyda dźwiga na głowie?” albo „Projekt fasady budowli z tympanonem i kolumnami – wspólna budowla”	<ul style="list-style-type: none"> • kultura i sztuka starożytnej Grecji • kultura i sztuka starożytnego Rzymu • architektura, architekt • piękno, proporcje, harmonia, symetria, rytm, statyka • świątynia (tympanon, fryz, kolumny) • kolumna (baza, trzon, kapitel), porządek joński, dorycki, koryncki • kariatyda • kopuła • łuk, łuk triumfalny (zwornik, kliniec) • kwadryga 	<ul style="list-style-type: none"> • monochromatyczna kompozycja pastelami suchymi lub węglem • szkice miękkim ołówkiem, cienkopisem lub markerem 	<p>I.1 I.2 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5</p>
Określanie znaczenia archeologii dla poznawania antycznych dzieł sztuki użytkowej i dekoracyjnej. Poznawanie kontynuacji i przekształcania się antycznych form dekoracyjnych. / Wierzenia, mity, ważne wydarzenia, codzienne przedmioty, upodobania starożytnych Greków i Rzymian odkrywane przez archeologów. / „Kolorowa zastawa stołowa na piknik” lub „Projekt muralu o najbliższej okolicy”. „Abstrakcyjna mozaika”	<ul style="list-style-type: none"> • archeologia, archeolog • sztuka starożytnej Grecji • sztuka starożytnego Rzymu • zabytek • sztuka użytkowa • rzemiosło artystyczne • ceramika, porcelana • wnętrze • malowidło ścienne • malarstwo pompejańskie, iluzjonizm • mural, graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> • dekorowanie gotowych papierowych talerzy, kubków, wycinanka, kolaż przedstawiający kolorową zastawę stołową • barwne techniki mieszane – pastele suche i farby plakatowe lub pastele olejne i farby plakatowe • mozaika z wybranych materiałów (np. papier kolorowy, tektura, folia, nasiona, zakrętki) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> mozaika ramy kompozycyjne 		
Poznanie ciągłości, przeobrażeń i kontynuacji dzieł upamiętniających ważne wydarzenia, osoby, wybranych rodzajów obiektów użyteczności publicznej. / Antyczne pomniki na kolumnach i pomniki konne, teatry, stadiony i ich współczesne interpretacje. Zwiedzanie jako sposób poznawania historii i niezwykłości zwiedzanych miejsc. / „Projekt pomnika”. „Projekt plenerowej sceny teatralnej”. „Kolorowy stadion”	<ul style="list-style-type: none"> sztuka starożytnej Grecji, sztuka starożytnego Rzymu kolumna pomnik konny relief rzeźba teatr antyczny, orchestra scena, widownia stadion koloseum 	<ul style="list-style-type: none"> prace techniką barwną z konturem (pastelami olejnymi lub suchymi i czarnym markerem) z elementami kolażu rysunkowe czarno-białe i barwne projekty makiet kompozycje przestrzenne, makiet z różnych materiałów, opakowań itp. 	<p>I.1 I.5 I.6 II.3 II.6 III.4 III.5</p>
#Średniowiecze			
Poznanie architektury średniowiecznej jako inspiracji tworzenia późniejszych obiektów sakralnych, dzieł współczesnych artystów różnych dziedzin sztuki. / Średniowieczna architektura podziwiana i odkrywana z drona. / „Projekt zamku obronnego z prostych brył”. „Fantastyczna ażurowa, „koronkowa” budowla”	<ul style="list-style-type: none"> średniowiecze sztuka średniowieczna kościół, katedra, nawa główna, nawy boczne, transept, prezbiterium, absyda, plan krzyża, portal, tympanon, wieże styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe, witraż, rozeta) 	<ul style="list-style-type: none"> makieta z pudełek, tektury, malowana farbami plakatowymi lub akrylowymi, oklejana kolorowym papierem kolaż z ażurowych materiałów o zróżnicowanej fakturze uzupełniony rysunkiem pastelami suchymi, olejnymi 	<p>I.1 I.2 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5 III.6</p>
Poznanie i określanie bogactwa tematyki i formy średniowiecznych dzieł sztuki jako obrazu epoki i źródła inspiracji do współczesności. / Bogactwo wnętrza średniowiecznej katedry. / „Projekt współczesnej rozety lub witraża”	<ul style="list-style-type: none"> witraż, rozeta ołtarz szafiasty tryptyk, poliptyk rzeźba, płaskorzeźba malarstwo, banderole krucyfiks nagrobek ramy kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> barwny projekt rozety wykonany akwarelą, kolorowymi tuszami, ekoliną z konturem wykonanym świecą lub tłustą kredką pastelową malarstwo farbami witrażowymi na folii i wodoodpornymi markerami 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6</p>
Piękno czy prawda?			
Rozumienie potrzeby przedstawiania piękna w sztuce przez artystów wybranych okresów, poznanie związków sposobu przedstawiania piękna z czasem powstania dzieł, panującym stylem w sztuce. / W poszukiwaniu ideału. Różne oblicza piękna w różnych epokach. / „Najpiękniejsze oczy, najpiękniejszy uśmiech, najpiękniejsza twarz – wesoly, kolorowy portret”. Portret mamy, taty. Portret przyjaciela. „Wspaniały krajobraz – cuda przyrody”	<ul style="list-style-type: none"> piękno, harmonia, proporcje, ideał piękna, idealizacja, kanon rzeźba zasada kontrastu kontrapost gotycki styl piękny Piękne Madonny pieta portret, portret rzeźbiarski, portret malarski pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> technika mieszana (pastele olejne i farby akrylowe) farby akwarelowe lub farby plakatowe albo farby akrylowe lub inna wybrana technika barwna 	<p>I.1 I.2 I.3 I.6 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Określanie znaczenia realizmu dla przedstawiania prawdy o rzeczywistości, otaczającym świecie. / W poszukiwaniu prawdy. Dwa nastroje portretowanej osoby – różne oblicza prawdy. „Portret lub autoportret”. Porównanie realizmu i idealizacji	<ul style="list-style-type: none"> • portret • realizm, realistyczny • rzeczywistość, prawda, natura, fantazja • rzeźba • krucyfiks • pieta • malarstwo • iluminacja • inicjał • portret rzeźbiarski • portret malarski 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki akwarelowe • pastele suche • inna wybrana technika barwna 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.2</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p>
Lekcje powtórzeniowe			
Praktyczne stosowanie i definiowanie wybranych środków plastycznych podczas utrwalania wiadomości. / Powtórzenie wiadomości / „Kolorowe zamki i pałace”	<ul style="list-style-type: none"> • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • zjawisko powidoku • barwy czyste, barwy złamane • temperatura barwy (barwy ciepłe i zimne) • względność barw • kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna • kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta • kompozycja statyczna, kompozycja dynamiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice rysunkowe ilustrujące pojęcia • złożona, wieloelementowa kompozycja barwnymi technikami mieszanymi np. rysunkowymi 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>II.6</p>
Rozumienie i powtarzanie wiadomości o instytucjach kultury i gatunkach dzieł. / Powtórzenie wiadomości, cz. 2 / „Kolorowe zamki i pałace”	<ul style="list-style-type: none"> • instytucje kultury • muzeum • galeria • skansen • centrum sztuki współczesnej • wirtualne muzeum • konserwacja dzieł, konserwator • wystawa, wernisaż • tematy dzieł sztuki (portret, pejzaż, martwa natura, sceny zbiorowe, rodzajowe, historyczne, religijne, mitologiczne, animalistyka, florystyka, fantastyka, sztuka abstrakcyjna nieprzedstawiająca, sztuka przedstawiająca) • bryła, forma przestrzenna, instalacja • faktura w rzeźbie • architektura, funkcja budowli, funkcjonalizm • kompozycja budowli (symetria, rytm, statyka, dynamika w architekturze) • bryła architektoniczna, kompleks architektoniczny 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice rysunkowe ilustrujące powtarzane pojęcia (kredki ołówkowe, pastele olejne, markery, flamastry, miękkie ołówki) • łączenie szkiców w wieloelementowe kompozycje wykonane technikami mieszanymi, rysunkowymi, kolażu 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>I.6</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.7</p> <p>III.8</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Podsumowanie i uogólnienie przemian w sztuce, inspirowania się wybranymi okresami w sztuce dawnej i współczesnej, podejścia do piękna w zakresie idealizacji i realizmu. / Wachlarz możliwości. Lekcja powtórzeniowa o znanych konstrukcjach, powtarzających się formach, przedstawianiu piękna i prawdy w sztuce	<ul style="list-style-type: none"> • archeologia • archeolog • kultura antyczna, kultura i sztuka starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu • świątynia, teatr, stadion • tympanon, kolumna, porządki architektoniczne, kariatyda, łuk, kopuła, rzeźba • wazy greckie • malarstwo pompejańskie, malarstwo ścienne • iluzjonizm, mozaika • średniowiecze, styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe), styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe) • katedra (plan krzyża, nawy, transept, absyda, portal) • witraż, rozeta • ołtarz szafiasty • krucyfiks • nagrobek • malarstwo średniowieczne (tryptyk, poliptyk) • iluminacje • piękno • idealizacja • kanon piękna • realizm 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice rysunkowe (kredki ołówkowe, pastele olejne, flamastry, markery, miękkie ołówki) • wieloelementowe kompozycje wachlarzy wykonane technikami mieszanymi • proste prezentacje komputerowe 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>I.6</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.7</p> <p>III.8</p>
Lekcje dodatkowe (uzupełniające)			
Rozumienia przesłania dzieł sztuki współczesnej. Społeczne oddziaływanie sztuki. / Instalacja o określonym przesłaniu (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera, zwalczanie niewłaściwych nawyków żywieniowych – zgodnie z programem wychowawczym)	<ul style="list-style-type: none"> • sztuka współczesna • instalacja • forma przestrzenna • kompozycja • faktura • barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane • gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) • akcent kolorystyczny w kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • projekty rysunkowe (szkice ołówkiem, flamastrami, markerami, wybranym rodzajem kredek) i praktyczne tworzenie instalacji z wybranych elementów 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>II.3</p> <p>II.6</p>
Kalendarz świąteczny			
Znaczenie tradycji w kulturze i życiu rodzinnym. Posługiwanie się symbolami związanymi ze świętami. / Boże Narodzenie. Nawiązanie do rzeźby. Uprozczone formy i bogata faktura. / „Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe” lub „Nietypowe prezenty od świętego mikołaja”	<ul style="list-style-type: none"> • bryła • rzeźba • faktura • barwa • barwy czyste i złamane • szeroka gama barw • wąska gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie przestrzennych form dekoracyjnych z różnych materiałów, twórcze wykorzystywanie gotowych materiałów dekoracyjnych, okolicznościowych ozdób, tradycyjnych materiałów 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>II.2</p> <p>II.3</p> <p>II.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • akcent kolorystyczny • kompozycja • sztuka ludowa • tradycje ludowe • tradycje świąteczne 	<ul style="list-style-type: none"> • i charakterystycznych dekoracyjnych motywów oraz symboli • pastele olejne • pastele suche • farby akwarelowe, kolorowe tusze, ekolina np. z konturem • farby plakatowe 	II.7
Znaczenie tradycji w kulturze i życiu rodzinnym. Twórcze nawiązywanie do tradycji świątecznych. / Kompozycje wielkanocne. Rzeźbimy baranki, zajęczki i kurczaczki wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • bryła, rzeźba • faktura • forma przestrzenna • instalacja • kompozycja • szeroka, wąska gama barw • sztuka ludowa, tradycje ludowe, tradycje świąteczne 	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźby z różnych materiałów, różnych rodzajów papieru, tektury, opakowań • rzeźby w glinie, plastelinie modelinie lub masie solnej • dekoracyjne stroiki, kompozycje dekoracyjne z różnych materiałów 	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.3
Lekcje plenerowe / Wycieczki			
Poznanie współczesnych działań artystycznych w przestrzeni i ich wymowy. / Porównanie rzeźb z innymi działaniami w przestrzeni / „Formy przestrzenne z opakowań” lub „Kopce i labirynty ze śniegu, liści piasku lub gałęzi” (lekcja plenerowa)	<ul style="list-style-type: none"> • bryła, rzeźba • faktura • forma przestrzenna • instalacja • kompozycja • barwy podstawowe, ciepłe, zimne, złamane • gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja, akcent kolorystyczny) 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie kompozycji przestrzennych, form przestrzennych z opakowań • tworzenie kompozycji przestrzennych nawiązujących do sztuki ziemi z naturalnych, zastanych w krajobrazie drobnych lub sypkich, ruchomych materiałów związanych m. in. z porą roku 	I.1 I.5 II.3 II.6 III.5
Bezpośredni kontakt ze sztuką. Określanie związków języka sztuki współczesnej ze współczesnością, zdobyciami cywilizacyjnymi. / Wystawa sztuki nowoczesnej lub współczesnej. Nowe rodzaje dzieł. Dlaczego artyści nie tworzą takich dzieł, jak w dawnych czasach?	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • instalacja, forma przestrzenna • rzeźba • grafika • wyobraźnia • realizm 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywny, bezpośredni odbiór sztuki • notatki, opisy dzieł • szkice wybranych elementów dzieł ołówkiem, cienkopisem, markerem • zdjęcia 	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6
Poznanie zabytków / Wycieczka			
Poznanie ważnych dzieł, zabytków „małej ojczyzny”. / Znanie polskie pomniki. Wybrane zabytki lub wycieczka – pomniki i zabytki w najbliższej okolicy	<ul style="list-style-type: none"> • zabytek • budowla, fasada, plan budowli, kompozycja budowli (statyczna, dynamiczna) • bryła, rzeźba, rzeźba monumentalna, rzeźba pomnikowa • faktura • kompozycja rzeźbiarska (statyczna, rytmiczna, zamknięta) 	<ul style="list-style-type: none"> • pośredni lub bezpośredni odbiór sztuki • zwiedzanie, aktywny kontakt z zabytkami • poznanie zabytków poprzez wybór informacji zawartych w publikacjach książkowych, artykułach w internecie 	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6 III.1 III.2 III.8

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
KLASA 6			
O grafice			
Dwustopniowy proces powstawania dzieł w grafice. / Jak powstaje dzieło graficzne – kolejne etapy. / „Labirynt - zaskakujące ślady różnych materiałów” lub „Drzewa i bukiety”	<ul style="list-style-type: none"> • kopia • powielenie • grafika • grafik • kreska • matryca • odbitka (rycina) • prasa graficzna • druk, nakład • druk wypukły, drzeworyt, linoryt, dłuto • druk wklęsły, miedzioryt, akwaforta, rylec • druk płaski, litografia, kredka litograficzna, tusz litograficzny • grafika warsztatowa (artystyczna) • grafika użytkowa (projektowa), plakat, ilustracja, komiks • grafika komputerowa • martwa natura • abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> • kolografia (kolografia) • odbitki unikatowe 	<p>I.1 I.5 II.1 II.4 II.6</p>
Specyfika druku wypukłego. / „Świat dinozaurów” (odbitki z materiałów o zróżnicowanej fakturze) lub „Spacer po parku” (odbitki z płyty gipsowej lub korkowej)	<ul style="list-style-type: none"> • grafika • kreska • druk, nakład • prasa • matryca (płyta graficzna) • druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, korkoryt • dłuto • krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> • gipsoryt • odbitki unikatowe 	<p>I.1 I.5 II.1 II.6</p>
Cechy druku wklęsłego. / „W gąszczu roślin, traw, kwiatów, zbóż”, „Kreskowe, kropkowe abstrakcje” (odbitki z płyt styropianowych)	<ul style="list-style-type: none"> • grafika, druk • prasa graficzna • matryca (płyta graficzna), odbitka • druk wklęsły (miedzioryt, ceratoryt) • rylec (igła grawerska) • kreska, szrafowanie • florystyka • abstrakcja • suchoryt (sucha igła) • abstrakcja 	<ul style="list-style-type: none"> • czarno-białe lub barwne odbitki z płytek styropianowych uzupełnione rysunkiem 	<p>I.1 I.5 I.6 II.1 II.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Porównanie druku wklęsłego i płaskiego. / Akwaforta i druk płaski (litografia). Oglądamy znane dzieła graficzne. Albumik o twórczości znanego grafika lub opis i rysunkowa interpretacja wybranego dzieła graficznego	<ul style="list-style-type: none"> • grafika, grafik • prasa graficzna • akwaforta (druk wklęsły trawiony) • matryca (graficzna), płyta metalowa • litografia (druk płaski) • matryca, płyta kamienna • kredka litograficzna, tusz litograficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż • techniki rysunkowe, graficzne, malarskie (wybrany program komputerowy) • techniki grafiki komputerowej 	<p>I.1 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4 III.5 III.8</p>
O świetle w dziele sztuki			
Znaczenie waloru w obrazie w przedstawianiu nastroju i światła. / „Światła latarni morskiej na morzu”, „Światła w nocnym pejzażu na wsi i w mieście”, lub „Portret jak czarno-białe zdjęcie”	<ul style="list-style-type: none"> • walor barwy, walor plamy • słaby walor • mocny walor • jasność barwy, jasność plamy • nasycenie barwy, nasycenie plamy • pejzaż • portret 	<ul style="list-style-type: none"> • węgiel rysunkowy • ołówki • pastele suche • wydzieranka z gazet 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4 III.5</p>
Związek waloru i cieniowania podczas przedstawiania brył na płaszczyźnie. / Świat trójwymiarowy. Jak przedstawić płaskie kształty, a jak przestrzenne formy? / „Martwa natura – warzywa i owoce, naczynia na stole”	<ul style="list-style-type: none"> • walor • plama • stopniowanie waloru (osłabianie i wzmacnianie) • cieniowanie • światłocien • jasność barwy, nasycenie barwy • twardy i miękki modelunek światłocieniowy • wąska gama kolorystyczna • akcent kolorystyczny • kompozycja zamknięta i otwarta • martwa natura 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche • pastele olejne • węgiel rysunkowy, sangwina • ołówki 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6</p>
Znaczenie światła dla odbioru formy i faktury w rzeźbie. / Światło w rzeźbie. / „Pola, lasy, rzeki – widok z lotu ptaka”, „W puszczy – drzewa, rośliny i zwierzęta” (reliefy)	<ul style="list-style-type: none"> • walor • światłocien • faktura • bryła • rzeźba • płaskorzeźba (relief) 	<ul style="list-style-type: none"> • relief z papieru lub / i materiałów do recyklingu • rzeźba z papieru, modeliny lub gliny 	<p>I.1 I.5 I.6 II.1 II.3 II.6 III.5</p>
O przestrzeni w obrazie			
Sposoby przedstawiania przestrzeni na płaszczyźnie. Układ rzędowy, pasowy, kulisowy. / Najstarsze opowiadania o świetle i przestrzeni. Jak przedstawić to, co bliżej, i to, co dalej, w układzie rzędowym, pasowym, kulisowym? Współczesna opowieść w układzie pasowym	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • układ rzędowy • kompozycja, układ pasowy • układ kulisowy 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • pastele suche • kredki akwarelowe 	<p>I.1 I.2 I.5 II.1 II.6 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie perspektywy linearnej. / Przestrzeń i bryły w perspektywie linearnej. / „Fantastyczne miasto robotów” lub „Wycieczka autobusem”	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • perspektywa linearna (perspektywa żabia, perspektywa z lotu ptaka, perspektywa centralna, perspektywa boczna, perspektywa ukośna) • skróty perspektywiczne • linia horyzontu (horyzont malarski) • punkt zbiegu • światłocien, twardy modelunek światłocieniowy • pejzaż • wnętrze 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • pastele suche • szkice ołówkiem, węglem, sangwiną 	<p>I.4</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p> <p>III.5</p>
Perspektywa linearna. / Przestrzeń i bryły w perspektywie. / Perspektywa linearna. Zaskakujące skróty – Projekt zamkowej komnaty, sali tronowej w perspektywie ukośnej i bocznej	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • perspektywa linearna • perspektywa żabia • perspektywa z lotu ptaka • perspektywa centralna • perspektywa boczna • perspektywa ukośna • linia horyzontu (horyzont malarski) • światłocien • twardy modelunek światłocieniowy • wnętrze • skróty perspektywiczne • perspektywa aksonometryczna 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • kredki akwarelowe • cienkopisy, markery 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.4</p> <p>I.5</p> <p>I.2</p> <p>I.5</p> <p>II.2</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p> <p>III.5</p>
Rola perspektywy powietrznej w pracach malarskich. / O perspektywie powietrznej. / „Mgły w górach, nad morzem, nad polami i w lesie. Kolorowa i błękitna przestrzeń – jak powietrze zmienia barwy w przestrzeni”	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • perspektywa powietrzna • plama • barwy chłodne • krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> • farby akwarelowe, kredki akwarelowe • pastele suche • pastele olejne 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.4</p> <p>I.5</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p>
Określanie przestrzeni w obrazie za pomocą barw i rozmieszczenia. / Perspektywa malarska i plany. / „Cztery pory roku – świat widziany przez ptaki, liście, krople deszczu, śnieżynki”	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeń • plany obrazu • perspektywa kulisowa • perspektywa malarska • barwy ciepłe, barwy chłodne • krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • pastele suche • kolaż z kolorowego papieru 	<p>I.1</p> <p>I.3</p> <p>I.4</p> <p>I.5</p> <p>I.6</p> <p>II.1</p> <p>II.2</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Zainspiruj się przeszłością			
Określanie epok, okresów w sztuce, zmiana formy dzieł w historii. Bezpośredni i pośredni kontakt ze sztuką. / Co w sztuce zmienia się w ciągu wieków? Co pozostaje podobne? Jak artyści przedstawiali świat, jak wyglądały dzieła w różnych okresach? / Oś czasu. „Moja podróż w czasie” lub „Wehikuł czasu” – praca inspirowana dziełem sztuki dawnej	<ul style="list-style-type: none"> • antyk, sztuka antyczna • średniowiecze, sztuka średniowieczna • sztuka nowożytna • renesans • barok • klasycyzm • ideał piękna • artysta • twórczość • dzieła sztuki • muzea • bezpośredni kontakt z dziełami sztuki • pośredni kontakt z dziełami sztuki • oryginał • reprodukcja • kopia • replika • plagiat • pastisz 	<ul style="list-style-type: none"> • flamastry, cienkopisy, przybory do geometrii do wykonania osi czasu • pastele olejne • akwarele • tusze kolorowe • kolaż z kolorowego papieru 	<p>II.2</p> <p>II.4</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p>
Porządek czy żywioł?			
Znaczenie harmonii, spokoju, symetrii, proporcji w kompozycjach malarskich w różnych okresach w sztuce. / Harmonia i symetria porządkują kompozycje malarskie i rzeźbiarskie. O spokoju, proporcjach i symetrii kompozycji nie tylko w sztuce renesansowej. / Różne tematy dzieł „zamknięte w trójkącie”. Scenka zamknięta w trójkąt – występ artystów na scenie lub zabawa	<ul style="list-style-type: none"> • renesans • sztuka antyczna • harmonia • umiar • idealizacja • symetria • statyka • kompozycja statyczna, symetryczna, zamknięta • równowaga • proporcje • perspektywa linearna • sceny mitologiczne • sceny sakralne (religijne) • sceny rodzajowe • malarstwo • rzeźba • posąg • kontrast • architektura • klasycyzm • sztuka współczesna • wideoart 	<ul style="list-style-type: none"> • suche pastele • farby plakatowe • kolaż z papieru kolorowego 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.4</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie rytmu i symetrii w kompozycjach architektonicznych. / Jak rytm i symetria porządkują formy budowli i plany miast. / Renesansowy plan miasta z rynkiem. Plany budowli	<ul style="list-style-type: none"> • harmonia, umiar • symetria • rytm • statyka • proporcje • idealizacja • renesans • klasycyzm • architektura • założenie urbanistyczne • zamek • pałac • łuki • kolumny 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki akwarelowe • cienkopisy • kolaż z kolorowego papieru • monotypia graficzna • pastele suche 	<p>I.1 I.2 II.1 II.6 III.4 III.5 III.6</p>
Znaczenie dynamiki kompozycji w sztuce różnych okresów. Środki plastyczne służące do podkreślenia dynamiki w kompozycjach malarskich. / Przedstawianie ruchu w sztuce barokowej i późniejszej. Co potęguje dynamikę, wrażenie ruchu w kompozycjach? / Poruszanie się ludzi (kompozycja po przekątnej). Siły i zjawiska przyrodnicze – światło, ruch i odgłosy	<ul style="list-style-type: none"> • dynamika, ruch • kompozycja dynamiczna • silne kontrasty światłocieniowe • silne kontrasty barwne, kontrastowa kolorystyka • bogactwo, przepych, teatralność • ekspresja • sceny religijne • sceny mitologiczne • sceny batalistyczne • sceny historyczne • sceny rodzajowe • pejzaże • okres baroku, sztuka barokowa • malarstwo barokowe • malarstwo romantyczne, romantyzm • malarstwo historyczne XIX wieku • sztuka współczesna 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • farby akwarelowe • błyszczący, metaliczny papier kolorowy do kolażu 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.5 III.6</p>
Znaczenie dynamiki w architekturze. / Dynamika w architekturze barokowej i współczesnej. / „Fantastyczne dynamiczne budowle – kryształowe miasto lub budowle o płynnych kształtach”	<ul style="list-style-type: none"> • dynamika, ruch • kompozycja dynamiczna, układ dynamiczny, silne kontrasty światłocieniowe, silne kontrasty barwne • kontrasty linii, kierunków • ekspresja • bogactwo, przepych • okres baroku, sztuka barokowa • sztuka rokokowa • architektura barokowa • architektura współczesna • rzeźba barokowa, rzeźba rokokowa • architektura sakralna, budynki mieszkalne i użyteczności publicznej • dekoracja rzeźbiarska, kompozycje architektoniczno-rzeźbiarskie • rzeźba sakralna, rzeźba portretowa • posąg 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • markery • papier kolorowy, gazety, tapety 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Kim jest artysta?			
Znaczenie postawy artystycznej twórcy jako badacza rzeczywistości. / Artysta badaczem. Podziw dla piękna i potęgi natury. Badamy kolory i kształty. / Krople i ziarna piasku, promienie światła	<ul style="list-style-type: none"> • artysta • twórca • rzemieślnik • naśladowca • badacz • obserwacja • natura • realizm • piękno • brzydota • szkic • portret • sfumato • pejzaż • kompozycja • światłocień • sztuka renesansowa • sztuka barokowa • sztuka XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche • pastele olejne 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5 III.6</p>
Znaczenie postawy artystycznej twórcy jako badacza mechanizmów socjologicznych, praw matematycznych. / Artysta badaczem – określanie i badanie zasad. / Abstrakcja z losowo rozrzuconych kształtów	<ul style="list-style-type: none"> • artysta • twórca • rzemieślnik • naśladowca natury • natura • eksperyment, doświadczenie • współpraca, współdziałanie • abstrakcja • akcja plastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • wycinanka z papieru kolorowego • czerwone, czarne markery lub flamastry 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4</p>
Znaczenie postawy artystycznej twórcy jako kreatora oryginalnych kompozycji, iluzji rzeczywistości. / Artysta iluzjonista, czyli daj się oszukać! wejdźcie w świat artysty. Gra i zabawa z widzem. Zasady gry, sposób tworzenia iluzji. / „Kolorowe kałuże i kamienie na chodniku, zaskakujące przeszkody”	<ul style="list-style-type: none"> • artysta • twórca • wyobraźnia • kreacja • iluzja • iluzjonizm • malarstwo iluzjonistyczne • sztuka barokowa • sztuka rokokowa • sztuka współczesna • street art 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe • (malarstwo pędzlami i wałkami) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.1 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Sztuka na wyciągnięcie ręki			
Znaczenie, obecność dekoracji, ornamentów w sztuce. / bogactwo ornamentu – Jak powstaje i z czego się składa ornament? Czyli o potrzebie ozdabiania i dekorowania w sztuce i życiu codziennym. / Kropki, kreski, małe wzorki i zawijasy – najmniejsze części ornamentu. Jak rozrasta się ornament?	<ul style="list-style-type: none"> • dekoracja • motyw, motyw zdobniczy, motyw dekoracyjny • ornament • stylizacja • rozeta • wić roślinna • liść akantu • plecionka • rocaille • motywy abstrakcyjne, motywy geometryczne • kompozycja rytmiczna, kompozycja otwarta 	<ul style="list-style-type: none"> • tusze kolorowe, ekolina • kredki ołówkowe • kolorowe flamastry, markery 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 III.2 III.4 III.5 III.6</p>
Różnorodność ornamentów w sztuce różnych okresów i regionów. Natura jako główna inspiracja tworzenia ornamentów. / Wśród meandrów rzeki, w gęstwinie gałązek, liści i listeczków, kwiatów, zwierząt, czyli o popularności różnych ornamentów w historii./ Projekty wzorzystych tkanin – geometryczne, roślinne i zwierzęce wzory	<ul style="list-style-type: none"> • dekoracja • motyw, motyw zdobniczy, motyw dekoracyjny • ornament • stylizacja • rozeta • wić roślinna • liść akantu • plecionka • rocaille • motywy abstrakcyjne, motywy geometryczne • ornamenty malarskie, rzeźbiarskie • kompozycja rytmiczna • kompozycja otwarta 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • materiały do wykonania szablonów • flamastry, markery • wycinanka z papieru kolorowego 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5</p>
Znaczenie mody w historii i współcześnie. Wpływ mody dawnej na modę współczesną. / Moda i proporcje sylwetki na przykładzie barokowej i rokokowej mody. / Jak w pięknej sukni mogła bawić się mała królowa? Niezwykła suknia z kryzą i wachlarzem	<ul style="list-style-type: none"> • moda • stroje, ubiory • suknia barokowa i rokokowa (fortugał, kryza) • mantylka • moda barokowa, stroje barokowe • moda rokokowa, stroje rokokowe • moda w stylu empire, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (żupan, kontusz, kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) • peruka, koafiura • stylizacja • kreatorzy mody, projektanci mody • sztuka użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie form przestrzennych z krepiny, kartonowych pudełek i innych materiałów • pastele suche • markery 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie mody w życiu codziennym. Użytkowe znaczenie i komunikaty zawarte w modzie dawnej i współczesnej. / Język mody językiem porozumienia między ludźmi. Opowiadanie o sobie i pozycji społecznej poprzez strój. / „Oficjalnie czy na luzie – szal i krawat zmieniają strój”. „Moje marzenia, upodobania, pasje „na głowie” – zabawna fryzura, nakrycie głowy opowiadające o mnie... z przymrużeniem oka”	<ul style="list-style-type: none"> • moda • stroje, ubiory • suknia barokowa (fortugał, kryza) • mantylka • moda barokowa, stroje barokowe • moda rokokowa, stroje rokokowe • moda w stylu empire, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (żupan, kontusz, kołpak, pas kontuszowy, karabela, buty) • peruka • koafiura • stylizacja • kreatorzy mody, projektanci mody • portret • karykatura, autokarykatura • ekspresja, deformacja • sztuka użytkowa 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki akwarelowe • cienkopisy, flamastry, markery 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>II.6</p> <p>II.7</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.6</p>
Różnorodność i bogactwo sztuki ogrodowej. / Znaczenie ogrodów. / Ogrodowa geometria – ogród z osi. Nastroj i tajemniczość angielskiego ogrodu budowla, rzeźba ukryta wśród drzew	<ul style="list-style-type: none"> • architektura zieleni • architektura krajobrazu • ogród • park • założenie parkowo-ogrodowe • rezydencja, willa, pałac • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta) • ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja dynamiczna, kompozycja otwarta) • fontanna, oczko wodne • budowle ogrodowe • oranżeria • altana • ruiny • ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele suche • pastele olejne • farby akwarelowe • gazety, papier kolorowy do wycinanki, kołażu 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.4</p> <p>I.5</p> <p>II.1</p> <p>II.6</p> <p>II.7</p> <p>III.4</p> <p>III.5</p> <p>III.6</p>
Znaczenie i forma ogrodów w wybranych kręgach kulturowych. / Harmonia, spokój wschodnich ogrodów. / Współczesne kwiatowe rzeźby i zielone ściany, ogrody zen	<ul style="list-style-type: none"> • architektura zieleni • architektura krajobrazu • ogród • park, założenie parkowo-ogrodowe • rezydencja • willa • pałac • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, kompozycja rytmiczna, kompozycja zamknięta) 	<ul style="list-style-type: none"> • makieta z nasion i ziarnistych materiałów naturalnych • rzeźba, forma przestrzenna z bibuły, kolorowego papieru i/lub naturalnych, sztucznych kwiatów, roślin 	<p>I.1</p> <p>I.2</p> <p>I.3</p> <p>I.5</p> <p>II.3</p> <p>II.6</p> <p>II.7</p> <p>III.5</p> <p>III.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Lekcje powtórzeniowe			
Bogactwo i różnorodność grafiki. Porównywanie dziedzin grafiki. / Powtórzenie wiadomości o grafice. / Drzewo grafiki – podziały grafiki, rodzaje druku i techniki	<ul style="list-style-type: none"> • grafika • grafik • kreska, szrafowanie • matryca (płyta graficzna) • odbitka (rycina) • powielenie • prasa graficzna • druk, nakład • druk wypukły, drzeworyt, linoryt, gipsoryt, dłuto • druk wklęsły, miedzioryt, akwaforta, rylec (igła grawerska) • druk płaski, litografia, monotypia, tusz litograficzny, kredka litograficzna • grafika artystyczna (warsztatowa) • grafika projektowa (użytkowa) np. ilustracja, plakat (materiał klasy 4) • grafika komputerowa (materiał klasy 7) 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice dowolnymi kredkami, markerami, pisakami uzupełnione kolażem z kolorowego papieru 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 III.4 III.5</p>
Znaczenie światła w dziełach na płaszczyźnie i w przestrzeni. Przegląd i porównywanie różnych sposobów przedstawiania przestrzenności przedmiotów i ukazywania przestrzeni na płaszczyźnie. / Powtórzenie wiadomości o świetle w dziełach sztuki i sposobach przedstawiania przestrzeni w obrazach. / Ten sam temat w różnym świetle i przestrzeni przedstawianej w różny sposób	<ul style="list-style-type: none"> • walor, mocny walor, słaby walor barwy • plama • bryła • faktura • stopniowanie waloru (osłabianie, wzmacnianie) • cieniowanie, światłocień • jasność barwy, nasycenie barwy • twardy i miękki modelunek • przestrzeń • układ rzędowy • kompozycja, układ pasowy • układ kulisowy • perspektywa linearna • perspektywa żabia • perspektywa z lotu ptaka • perspektywa boczna • perspektywa ukośna • linia horyzontu (horyzont malarski) • perspektywa powietrzna, barwy chłodne • perspektywa malarska, barwy ciepłe, barwy chłodne • plany obrazu • krajobraz • wnętrze 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne, pastele suche lub dowolne kredki • węgiel rysunkowy lub miękki ołówki • pisaki, markery 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • skróty perspektywiczne • perspektywa aksonometryczna 		
<p>Określanie i porównywanie wybranych cech stylowych dzieł, kompozycji charakterystycznych dla określonych okresów w sztuce. Analiza postaw twórczych artystów i związanych z tym obrazów świata w dziełach. / Powtórzenie wiadomości o poznanych epokach, rodzajach kompozycji stosowanych przez artystów w dawnych czasach i współcześnie oraz misji i znaczeniu artysty, sposobie ukazywania świata. / Porównania i prezentacje na osobistej i klasowej osi czasu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • antyk • sztuka antyczna • sztuka średniowieczna • sztuka nowożytna • renesans, malarstwo, rzeźba, architektura renesansowa • harmonia, symetria, umiar, równowaga, idealizacja, proporcje, zasada złotego podziału, perspektywa linearna, kompozycja statyczna, kompozycja symetryczna • barok, rokoko, malarstwo, rzeźba, architektura barokowa i rokokowa • dynamika, ruch, silne kontrasty światłocieniowe i barwne, ekspresja, bogactwo, przepych, teatralność • klasycyzm • romantyzm • sztuka XIX wieku • sztuka współczesna • ideał piękna • twórczość, kreacja • natura, obserwacja, realizm, piękno, brzydota • wyobraźnia, iluzja, iluzjonizm, malarstwo iluzjonistyczne • dzieło sztuki, tematy dzieł sztuki, rodzaje dzieł sztuki współczesnej (portrety, martwe natury, wnętrza, sceny rodzajowe, mitologiczne, religijne, batalistyczne, malarstwo, abstrakcyjne, akcje plastyczne, instalacje) • muzea, bezpośredni i pośredni kontakt z dziełami sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • kredki ołówkowe lub inny wybrany rodzaj kredek • markery, pisaki, flamastry 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.6 III.4 III.5 III.6</p>
<p>Określenie znaczenia wybranych obszarów sztuki użytkowej. Kształtowanie piękna najbliższego otoczenia człowieka. / Powtórzenie wiadomości o sztuce wokół nas – o potrzebie dekoracyjności w ornamentach, modzie i ogrodach. / Nasze upodobania. Rozmowa – dlaczego lubimy ładnie wyglądać, otaczać się ładnymi przedmiotami, odpoczywać w otoczeniu natury? / „Mapa pamięci – na spacerze w ogrodzie”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dekoracja, dekoracyjność • motyw zdobniczy, ornament, stylizacja, wic roślinna, liść akantu, plecionka, rocaille, motywy abstrakcyjne i geometryczne • malarskie, rzeźbiarskie ornamenty • moda, stroje, ubiory • suknie, peruki, koafiury, barokowe i rokokowe • suknie, stroje w stylu empire • polski strój szlachecki (kontusz) • współczesna moda, projektanci, kreatorzy mody, stylizacje 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • pastele suche • ołówki • kolorowe markery, flamastry 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.6 II.7 III.4 III.5 III.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • architektura zieleni, architektura krajobrazu • park, ogród, założenie parkowo-ogrodowe • ogród barokowy, ogród francuski (kompozycja symetryczna, rytmiczna, zamknięta) • fontanna, oczko wodne • ogród angielski, ogród krajobrazowy (kompozycja otwarta, kompozycja dynamiczna) • budowle ogrodowe, oranżeria, ruiny • ogród zen, ogród japoński (kompozycja statyczna, zasada równowagi w kompozycji) • sztuka użytkowa 		
KLASA 7			
Określanie podstaw i cech zasadniczych dziedzin plastyki. / Wszyscy artyści rysują. O dziedzinach plastyki. Zabawa plastyczna – rozmowa między artystami różnych dziedzin sztuki: o wyższości...	<ul style="list-style-type: none"> • natura • kultura • sztuka • plastyka • sztuki przedstawiające • sztuki nieprzedstawiające • sztuki wizualne • malarstwo • grafika • rysunek • rzeźba • architektura • rzemiosło artystyczne • wzornictwo przemysłowe 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • flamastry • markery, cienkopisy • kredki ołówkowe • ołówek 	<p>I.1 I.5 I.6 II.1 III.8</p>
Świadome stosowanie najważniejszych środków artystycznego wyrazu we własnych kompozycjach plastycznych. / W świecie kontrastów i podobieństw – powtórzenie i przypomnienie pojęć języka plastyki dotyczących kreski, barwy, plamy, faktury, kompozycji. / „Kolorowa dżungla”	<ul style="list-style-type: none"> • kreska • barwy ciepłe • barwy zimne • barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, kontrast, łamanie barw • względność barw • gama kolorystyczna (wąska, szeroka) • plama barwna • faktura • walor barwy • zasada równowagi w kompozycji • kompozycja dynamiczna • kompozycja rytmiczna • kompozycja otwarta • kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • farby plakatowe • pastele suche • farby akrylowe 	<p>I.2 I.3 I.5 II.1 II.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Rozumienie zagadnień związanych z przedstawianiem przestrzeni i przestrzennością przedmiotów na płaszczyźnie. / Ciekawie rozmieszczone trójwymiarowe przedmioty, bliskie i oddalone – powtórzenie o światłocieniu, przestrzeni w obrazie i kompozycji. / „Jabłko. Sad”. „Zwierzęta z szęcianów”	<ul style="list-style-type: none"> walor stopniowanie waloru modelunek światłocieniowy światłocien perspektywa linearna (perspektywa centralna, ukośna, żabia, z lotu ptaka) perspektywa malarska perspektywa powietrzna zasada równowagi w kompozycji kompozycja rytmiczna kompozycja symetryczna kompozycja statyczna kompozycja dynamiczna kompozycja otwarta kompozycja zamknięta 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche farby plakatowe ołówek, węgiel 	<ul style="list-style-type: none"> I.2 I.4 I.5 I.6 II.1 II.6
Znaczenie ekspresji, deformacji i syntezy formy w dziełach sztuki. / Najważniejsze sposoby interpretacji świata w dziele sztuki – podobieństwo, wyraz, uproszczenie. Jak pokazywać świat – prawdziwie, z uczuciem czy bez szczegółów? / „Pejzaże i pogoda”	<ul style="list-style-type: none"> realizm ekspresja, deformacja synteza formy harmonia nastrój faktura wąska, szeroka gama kolorystyczna barwy kontrastowe, dopełniające kreska pejzaż 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche farby plakatowe farby akrylowe 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 II.1 II.2 II.6
O interpretacji w dziełach sztuki			
Problematyka światła, barwy i faktury w pracach impresjonistów. / Uchwycić chwilę. / „Widok przez promień słońca”, „Kolorowe tancerki”, „Dworzec kolejowy”	<ul style="list-style-type: none"> sztuka nowoczesna impresjonizm barwy czyste, barwy podstawowe i pochodne barwy dopełniające powidok plama barwna faktura pejzaż scena rodzajowa wnętrze 	<ul style="list-style-type: none"> farby plakatowe farby akrylowe 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.3 I.5 I.6 II.2 III.5
Interpretowanie świata za pomocą barw i symboli. / Wrażenie, pasja, refleksja. / „Noc z tańczącymi gwiazdami”, „Krajobraz ze stożków walców i kul”, „Zamyślenie, droga życia”	<ul style="list-style-type: none"> postimpresjonizm ekspresja, obrazy ekspresyjne barwy podstawowe, barwy pochodne barwy dopełniające faktura kompozycja dynamiczna kompozycja otwarta, zamknięta synteza formy 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche farby plakatowe farby akrylowe 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 II.2 II.6 III.5

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • światłościę • plama barwna z konturem • symbol, obrazy symboliczne 		<ul style="list-style-type: none"> •
Ekspresja linii. / Płynność linii, precyzja rysunku, delikatność barw. / „Ptaki, kwiaty, liście i ornamenty”, „Projekt secesyjnego krzesła, poręczy schodów”	<ul style="list-style-type: none"> • styl • akademizm • architektura (budowle, wnętrza) • malarstwo • linia, kontur • plama barwna bez modelunku • kompozycja dynamiczna, kompozycja rytmiczna • stylizowana ornamentyka roślinna • inicjał 	<ul style="list-style-type: none"> • akwarela lub kredki akwarelowe z konturem cienkopisem • wycinanka • kolaż 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.5 I.6 II.2 III.4 III.6
Ukryte, symboliczne treści dzieł. / Prawda i przesłanie, symbol i metafora. „Dokąd porwano królową?”, „Lalki”, czyli dwa obrazy życia w dziele”, „Osoba jako symbol uczuć, zjawisk i żywiołów”	<ul style="list-style-type: none"> • styl • styl artysty • symbolizm • symbol • metafora • groteska • ekspresja • malarstwo • kreska • szeroka gama kolorystyczna • kompozycja 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • pastele suche • farby plakatowe • farby akrylowe • akwarele 	<ul style="list-style-type: none"> I.2 I.3 I.4 I.6 II.2 III.4 III.6
Ekspresja barw. Znaczenie deformacji. / „Dzikie kolory”, głębia przeżyć. „Drzewo i człowiek widziane przez fowistę i ekspresjonistę”	<ul style="list-style-type: none"> • fowizm • ekspresja • ekspresjonizm • deformacja • plama barwna • kontur • szeroka gama barw, kontrasty kolorystyczne • kompozycja dynamiczna • faktura • synteza formy 	<ul style="list-style-type: none"> • farby plakatowe • farby akrylowe 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.6 III.5
Odejście od dokumentacyjnej roli sztuki. / Nowe spojrzenie na przestrzeń. Kolaż – ulubiona technika kubistów. „Martwa natura z instrumentem muzycznym”	<ul style="list-style-type: none"> • kubizm (faza analityczna, faza syntetyczna) • przestrzeń kubistyczna • geometryzacja form 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż • pastele suche • farby plakatowe • farby akrylowe 	<ul style="list-style-type: none"> I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.6 III.5

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Znaczenie wyobraźni i podświadomości. / Gdy plamy stają się tematem obrazów. „Co nam w duszy gra? – mój obraz abstrakcyjny” lub „Baśniowy, nierealny sen – niezwykle proporcje i zestawienia przedmiotów”	<ul style="list-style-type: none"> • abstrakcja • abstrakcjonizm spontaniczny i geometryczny • kompozycja dynamiczna • kompozycja statyczna • unizm • wąska gama barw, tonacja • deformacja • formizm 	<ul style="list-style-type: none"> • pastele olejne • farby plakatowe • farby akrylowe 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.2 II.6 III.4 III.5</p>
Znaczenie syntezy i różne sposoby syntezy form w rzeźbie. / Piękno prostych form. „Moja rzeźba kubistyczna”, „Moja rzeźba organiczna”	<ul style="list-style-type: none"> • rzeźba kubistyczna • rzeźba organiczna • rzeźba ekspresyjna • konstruktywizm • synteza formy • ekspresja – wyraz • deformacja formy • faktura w rzeźbie • światłocien • nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> • łączenie pudełek papierowych • rzeźbienie w plastelinie, modelinie, glinie lub masie papierowej 	<p>I.1 I.2 I.5 I.6 II.3 II.6 III.4 III.5 III.7</p>
Określenie związków architektury nowoczesnej z innymi dziedzinami plastyki, nowymi materiałami i przemianami cywilizacyjnymi. / Przyczyny i formy przemian w architekturze pierwszej połowy XX wieku. Projekt stacji kosmicznej lotniska, centrum handlowego, szkoły przyszłości	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budownictwo • urbanistyka • forma budowli • funkcje budowli • konstrukcja • neogotyki • eklektyzm • funkcjonalizm 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice barwne kredkami ołówkowymi, kredkami akwarelowymi z konturem • makieta z przedmiotów i materiałów do recyklingu 	<p>I.1 I.2 I.5 II.3 III.5 III.6</p>
Współczesny świat sztuki			
Ekspresja i przekaz na wybranych przykładach malarstwa. / „Działanie, ruch, taniec i abstrakcja – wspólny obraz” lub „Obraz z liter i słów”	<ul style="list-style-type: none"> • informel • ekspresjonizm abstrakcyjny • dripping • neofiguracja • deformacja • ekspresja • tendencja zerowa • awangarda • op-art • pop-art • ready-mades • hiperrealizm • konceptualizm 	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo plakatówką techniką drippingu • rysunek cienkopisem, markerem, flamastrami 	<p>I.1 I.2 I.6 II.3 II.5 III.4 III.5</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Ingerencja sztuki współczesnej w krajobraz i przestrzeń miejską. / „Moje dzieło land art, mój <i>emballage</i> ” lub „Pozdrowienia z ... – moje dzieło sztuki publicznej”	<ul style="list-style-type: none"> • asamblaż • instalacja • <i>environment</i> • land art • <i>emballage</i> (ambalaż) • sztuka publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż i praca pastelami olejnymi lub suchymi 	I.1 I.2 II.3 III.4 III.5
Spółeczna wymowa działań plastycznych toczących się w czasie. / Happening i performance, akcja plastyczna, <i>environment</i> – czyli jesteśmy w środku dzieła sztuki. / „Ochrona ginących gatunków”	<ul style="list-style-type: none"> • happening • performance • akcja plastyczna • <i>environment</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • scenograficzne elementy przestrzenne, rekwizyty z wybranych materiałów • szkice rysunkowe 	I.1 I.2 I.3 II.5 III.4 III.5
Różnorodność podejścia do form dzieł w sztuce współczesnej. / O staranności warsztatu, przywiązaniu do tradycji, łamaniu kanonów i twórczym myśleniu. / Projekt asamblażu lub instalacji – przeciw przemocy i wykluczeniu	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • awangarda • asamblaż • instalacja 	<ul style="list-style-type: none"> • asamblaż, instalacja z różnych materiałów 	I.1 I.2 I.6 II.3 II.5 III.4 III.5
Łączenie przedmiotów, zróżnicowanych materii i dzieł malarskich. / Tworzymy zaskakujące obiekty sztuki, czyli o pięknie starego przedmiotu połączzonego z obrazem	<ul style="list-style-type: none"> • obraz (dzieło malarskie) • synteza, uproszczenie formy • ikona • kolaż • obiekt sztuki • rzeźba • tkanina • abakany • <i>environment</i> • instalacja 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż • farby plakatowe • asamblaż 	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5
Wskazywanie znaczenia informacji o sztuce i tworzenia mody na artystę. / Promocja sztuki współczesnej. / „Plakat o wystawie znanego malarza”	<ul style="list-style-type: none"> • wystawa • wernisaż • galeria • muzeum • plakat • billboard • katalog • reklama 	<ul style="list-style-type: none"> • kolaż • malarskie i rysunkowe techniki mieszane • techniki grafiki komputerowej 	I.1 I.2 I.3 II.4 III.4 III.5

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Media w sztuce, sztuka w mediach			
Przełomowe znaczenie narodzin fotografii dla sztuki współczesnej. Związki z malarstwem i grafiką. / O historii fotografii i jej rodzajach. Przekaz idei i myśli w fotografii – oryginalne zdjęcie kreacyjne. Światło w fotografii. / „Możliwe i niemożliwe” (fotomontaż)	<ul style="list-style-type: none"> fotografia, fotografia cyfrowa plan fotograficzny kadr, kompozycja kadru (symetryczna, asymetryczna), światło, faktura fotografia dokumentalna fotografia kreacyjna (artystyczna) fotografia reklamowa 	<ul style="list-style-type: none"> szkice barwne kolaż fotografia cyfrowa 	I.1 I.2 I.5 I.6 II.2 II.6 III.5
Rozumienie plastycznego i literackiego charakteru teatru. / Nastrój przedstawienia – postać teatralna, dekoracje, rekwizyty i światło na scenie. / „Opuszczona i podniesiona kurtyna” (projekt kurtyny teatralnej)	<ul style="list-style-type: none"> teatr scena teatralna, kurtyna teatralna aktor, kostium teatralny, lalka, marionetka scenografia, dekoracje teatralne, światło 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne pastele suche farby plakatowe akwarele kredki akwarelowe z konturem 	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5
Znaczenie wybranych elementów scenografii. / Nastrój i światło w teatrze. Postać teatralna – kostium, maska, kukielka, marionetka. Rekwizyty zmieniające bieg wydarzeń	<ul style="list-style-type: none"> scena teatralna scenograf, scenografia kostium teatralny, rekwizyt różne rodzaje teatru (np. aktora, lalkowy, plastyczny) różne rodzaje postaci teatralnych (aktor, kukła, marionetka) 	<ul style="list-style-type: none"> pastele olejne lub suche wydrapywanka 	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5
Wymowa sztuki współczesnej. / Szkolny happening, akcja plastyczna lub performance o treściach ekologicznych. / „Życie w krajobrazie z odpadów – miasto, rośliny, zwierzęta”	<ul style="list-style-type: none"> happening performance teatr plastyczny akcja plastyczna body art scenografia, kostium, rekwizyty 	<ul style="list-style-type: none"> szkice rysunkowe plastyczne elementy przestrzenne z różnych materiałów 	I.1 II.4 II.5 III.4 III.5
Złożony charakter filmu, wyodrębnianie prostych elementów. / Film – twórcy i środki wyrazu. „Daleko i blisko – plany filmowe. Znaczenie otoczenia, znaczenie postaci” (szkic)	<ul style="list-style-type: none"> kino nieme i film dźwiękowy reżyser scenarzysta, scenariusz, fabuła operator, kadr, ruch kamery plan filmowy montaż, montażysta 	<ul style="list-style-type: none"> szkice barwne i czarno-białe wybranymi technikami 	I.1 I.2 I.6 II.5 III.4 III.5
Kreacja, wyobraźnia i ich znaczenie w filmie. / Rodzaje filmu, film animowany. Wymyślamy postacie i uczymy je poruszania się w wymyślonym świecie	<ul style="list-style-type: none"> film fabularny, dokumentalny, oświatowy, animowany animacja reżyser film długometrażowy film krótkometrażowy zdjęcie filmowe animacja poklatkowa 	<ul style="list-style-type: none"> szkice rysunkowe fotografia animacja poklatkowa 	I.1 I.2 I.6 II.5 III.4 III.5

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
Wyobraźnia i sposoby wykorzystywania technik komputerowych. / Komputer jako narzędzie artystyczne. Multimedialna prezentacja o regionie. / „Abstrakcja” (grafika komputerowa)	<ul style="list-style-type: none"> • multimedia, multimedialny, prezentacja multimedialna • realizacje interaktywne • instalacje multimedialne • multimedia, multimedialny, prezentacja multimedialna • realizacje interaktywne • instalacje multimedialne • grafika komputerowa, grafika wektorowa, grafika rastrowa • grafika 2D • grafika 3D 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice rysunkowe • programy komputerowe do tworzenia prezentacji 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.8</p>
Sztuka i rynek			
Plastyczna forma i społeczne znaczenie informacji w przestrzeni miejskiej. / Grafika użytkowa, plakat. Projekt słupa ogłoszeniowego albo tablicy z plakatem zapraszającym na film lub koncert	<ul style="list-style-type: none"> • grafika użytkowa • grafika warsztatowa • druk • reklama • plakat • typografia, liternictwo • znak plastyczny, złożony znak plastyczny • reprodukcja, powielanie, nakład 	<ul style="list-style-type: none"> • rysunkowe i malarskie techniki mieszane • kolaż (wybrany program graficzny) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.4 III.5</p>
Zasady etyczne i prawne podczas rozpowszechniania dzieł plastycznych i informacji w nich zawartych. / Rynek sztuki. Prawo autorskie. Katalog wystawy, zaproszenie na wernisaż i informacja prasowa o wystawie	<ul style="list-style-type: none"> • prawo autorskie • dzieła sztuki, dobra kulturowe, dobra intelektualne • oryginał • reprodukcja • plagiat 	<ul style="list-style-type: none"> • rysunkowe i malarskie techniki mieszane • kolaż (wybrany program graficzny) 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.4 III.5 III.8</p>
Estetyka i funkcjonalność otoczenia			
Związki architektury współczesnej z innymi dziedzinami sztuki. / Ukryć, czy pokazać funkcję budowli – nowe materiały, nowe formy budowli. Porównanie rzeźby i architektury. / „Budowla jak abstrakcyjna rzeźba”, „Budowla jak ażurowa forma przestrzenna i rusztowanie”	<ul style="list-style-type: none"> • architektura • budownictwo • urbanistyka • forma budowli • funkcja budowli • land art (sztuka ziemi) • sztuka publiczna 		<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4 III.5</p>
Architektura wewnątrz i estetyka otoczenia jako istotne obszary stosowania zasad plastycznych. / Wnętrze. Jak mieszkano dawniej, jak mieszkamy dziś – co się zmienia? Dlaczego igloo nie powstanie na równiku? (dyskusja). / Projekt wymarzonego pokoju nastolatka. Pokój w którym spotyka się cała rodzina. Taras, balkon, ogród – miejsce odpoczynku	<ul style="list-style-type: none"> • estetyka, estetyka otoczenia • architektura wewnątrz • dizajn, dizajner • architektura zieleni, architektura krajobrazu • wzornictwo przemysłowe • rzemiosło artystyczne • wyposażenie wnętrz 	<ul style="list-style-type: none"> • szkic ołówkiem, cienkopisem • rysunek kredkami ołówkowymi, pastelami olejnymi, suchymi • kolaż • rysunkowe techniki mieszane 	<p>I.1 I.2 I.3 I.4 II.3 III.6</p>

Zagadnienie / przykładowy temat lekcji / temat pracy plastycznej (do wyboru)	Pojęcia i terminy	Technika plastyczna, opis wykonania (do wyboru)	PP
	<ul style="list-style-type: none"> • funkcja • funkcjonalny • ergonomia, ergonomiczny • ekologia • styl wnętrza 		
<p>Świadome posługiwanie się i definiowanie pojęć plastycznych. / Powtórzenie wiadomości: język plastyki, środki artystycznego wyrazu, którymi posługujemy się przy tworzeniu różnych kompozycji plastycznych. Quiz, pytania lub gra planszowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kreska • barwa, barwy czyste i złamane, ciepłe i zimne, dopełniające, zjawisko powidoku, względność barw • plama barwna • gama kolorystyczna szeroka, wąska, tonacja, akcenty kolorystyczne • faktura • kompozycja statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna • układ rzędowy, pasowy, kulisowy, plany obrazu • perspektywa powietrzna, malarska, zbieżna • walor, światłocień, cieniowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice ołówkiem, markerem 	<p>I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.4</p>
<p>Rozumienie pojęć, znajomość dziedzin sztuki, obecność w życiu codziennym i w otaczającym świecie. / Powtórzenie wiadomości: dziedziny sztuki, rodzaje tradycyjnych i współczesnych dzieł, tematy w plastyce, instytucje kultury. Quiz, pytania lub gra planszowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • malarstwo • grafika • rzeźba • rysunek • architektura • rzemiosło artystyczne • wzornictwo przemysłowe • portret • pejzaż • martwa natura • scena rodzajowa • abstrakcja • happening • performance • asamblaż • instalacja • <i>environment</i> • muzeum • skansen • galeria • wystawa • wernisaż • plakat • billboard • katalog 	<ul style="list-style-type: none"> • szkice ołówkiem, markerem • wybrane rysunkowe techniki mieszane 	<p>I.1 I.2 I.4 I.6 II.1 II.4</p>

V. Procedury osiągnięcia szczegółowych celów edukacyjnych

A. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

- Tworzenie różnorodnych kompozycji i ćwiczeń plastycznych jako formy osobistej wypowiedzi, ekspresji, refleksji o otaczającym świecie, społecznie akceptowany sposób wypowiedzi o własnych emocjach.
- Poznawanie podstawowych pojęć związanych z funkcjami plastyki, dziedzinami sztuki, elementami struktury dzieł, zjawiskami artystycznymi, wybranymi zagadnieniami z dziedzictwa kultury kręgu europejskiego.
- Samodzielne odkrywanie praw dotyczących języka plastyki, np. względności barw, perspektywy malarskiej, różnorodności faktury, prowadzące do świadomego włączania odkrywanych zasad do własnej twórczości uczniów.
- Posługiwanie się poznanymi środkami artystycznego wyrazu w wykonywanych pracach i ćwiczeniach plastycznych. Łączenie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych.
- Twórcze inspirowanie się poznanymi dziełami, zjawiskami artystycznymi, wybranymi zagadnieniami plastycznymi we własnej twórczości uczniów. Utrwalanie wiedzy teoretycznej poprzez praktyczne ćwiczenia.
- Tworzenie kompozycji abstrakcyjnych, happeningów. Specyfika podejmowanych działań, kreatywność, odwaga artystyczna.
- Odbieranie, poznawanie i charakteryzowanie treści i formy dzieła sztuki, intencji artysty, misji sztuki w pośrednio i bezpośrednio poznawanych dziełach.
- Posługiwanie się różnymi źródłami informacji w celu rozszerzania wiedzy o plastyce, uzyskiwania informacji o imprezach i kulturalnych wydarzeniach lokalnych, w Polsce i na świecie.
- Uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych. Poznawanie instytucji upowszechniania kultury.
- Poznawanie wybranych dzieł dziedzictwa kultury narodowej i światowej.
- Poznawanie tradycyjnych dzieł sztuki ludowej. Zwiedzanie skansenów. Poznawanie twórców ludowych.
- Zwiedzanie i poznawanie zabytków najbliższej okolicy.
- Wypowiadanie własnego zdania o poznawanych dziełach, stosowanie odpowiednich pojęć związanych z formą i strukturą dzieł, dziedzinami sztuki, gatunkami dzieł. Omawianie oglądanych wystaw, ekspozycji, wypowiadanie własnych opinii o oglądanych dziełach. Porównywanie dzieł i poznanych zjawisk artystycznych.
- Prezentowanie własnych prac plastycznych uczniów. Tworzenie ekspozycji w szkole. Udział w zewnętrznych przeglądach.
- Udział w zawodach, konkursach sprawdzających wiedzę o dziełach sztuki zarówno podczas lekcji, jak i pozaszkolnych.

B. METODY I FORMY PRACY UMOŻLIWIĄJĄCE OSIĄGANIE ZAŁOŻONYCH CELÓW

- Pogadanki o wybranych dziełach sztuki, zjawiskach artystycznych, dziedzinach plastyki, środkach wyrazu artystycznego związanych z tworzonymi przez uczniów kompozycjami, projektami.
- Różne formy prezentacji materiału ilustracyjnego.
- Ćwiczenia plastyczne różnymi technikami na płaszczyźnie i w przestrzeni z korektą nauczyciela.
- Zabawy plastyczne, na temat wybranych zagadnień w dziełach sztuki.
- Realizowanie projektów, prezentacji w środowisku komputerowym.
- Realizacja parateatralnych działań plastycznych.
- Planowanie, projektowanie, tworzenie prac nawiązujących do nowych form dzieł sztuki współczesnej.
- Wykonywanie fotografii i projektów filmów i dodatkowo krótkich form filmowych.
- Wycieczki krajoznawcze w celu tworzenia w plenerze.
- Oglądanie wystaw, poznawanie ekspozycji muzealnych, skansenów, zwiedzanie zabytków.
- Rozmowy o poznawanych dziełach, oglądanych ekspozycjach i zwiedzanych zabytkach.
- Prezentacje prac plastycznych i ćwiczeń wykonywanych przez uczniów.

Proponowane metody przekazywania treści edukacyjnych powinny być realizowane przez:

- aktywizowanie uczniów do samodzielnego odkrywania środków wyrazu artystycznego;
- przeplatanie różnych metod i związanych z nimi zróżnicowanych form aktywności uczniów;
- wskazywanie przyczyn, celów pracy dla lepszego zmotywowania do działania;
- łączenie wiedzy teoretycznej i praktycznej, wskazywanie ich wzajemnych związków w celu utrwalenia i pogłębienia rozumienia poznawanych treści;
- znajdowanie związków sztuk plastycznych z życiem codziennym;
- wyjaśnianie sposobów wykonywania kompozycji plastycznych i realizowania ćwiczeń oraz projektów, korekty nauczyciela jako forma pomocy i ukierunkowania pracy uczniów;
- uczestniczenie w kulturze, wydarzeniach artystycznych, wystawach;
- udział w konkursach i zawodach, współzawodnictwo, porównywanie efektów pracy;
- docenianie wysiłków i motywowanie do dalszych działań przez ekspozycje prac.

Formy nauczania i ich znaczenie:

- indywidualna (rozwijanie pomysłowości samodzielności, uczenie podejmowania decyzji i samodzielnego planowania sposobu wykonania oraz etapów realizacji ćwiczenia);
- grupowa (integrowanie wokół powstającej pracy, rozwijanie umiejętności współpracy i postaw społecznych, dochodzenie do kompromisu, pomoc słabszym i mniej uzdolnionym);
- zbiorowa (zbiorowe rozwiązywanie problemów w celu wzbogacenia o pomysły, przemyślenia, odkrycia innych członków zespołu klasowego, uczenie się od siebie nawzajem).

Miejsca odbywania się zajęć edukacyjnych:

- szkolna pracownia plastyczna; sala wyposażona jednocześnie w stanowiska komputerowe i ławki do wykonywania prac plastycznych;
- plener, np. najbliższa okolica szkoły, skwery, parki, lasy, ciekawe obiekty przyrodnicze;
- obiekty zabytkowe regionu, skanseny w okolicy szkoły;
- muzea i galerie w środowisku lokalnym;
- inne obiekty upowszechniania kultury w środowisku lokalnym (biblioteki, domy i ośrodki kultury, kluby osiedlowe).

C. ŚRODKI I MATERIAŁY DYDAKTYCZNE SŁUŻĄCE DO REALIZACJI PROGRAMU

Podstawowe:

- podręcznik;
- poradnik dla nauczyciela;
- karty pracy w poradniku;
- materiały plastyczne do realizowania różnymi technikami prac plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni oraz umożliwiające realizację współczesnych działań plastycznych, np. happeningu, *environment*;
- reprodukcje, zdjęcia dzieł sztuki w albumach, książkach o sztuce, na slajdach, płytach;
- komputer do prezentowania materiału ilustracyjnego, stanowiska komputerowe dla uczniów z popularnymi programami graficznymi i dostępem do internetu;
- dostęp do źródeł informacji umożliwiających uczestniczenie w bieżących wydarzeniach kulturalnych, znajomość lokalnych i istotnych dla kultury polskiej instytucji upowszechniania kultury (informatory, katalogi, prasa, internet);
- słownik terminów plastycznych;
- pracownia plastyczna z dobrym oświetleniem (dobry dostęp do światła naturalnego, jasne sztuczne światło) oraz dostępem do bieżącej wody (umywalka, zlewozmywak).

Uzupełniające:

- materiały plastyczne do wykonywania wielkoformatowych prac plastycznych, realizacji akcji plastycznych, przestrzeń do przechowywania materiałów i realizacji działań;
- miejsce gromadzenia i przechowywania prac uczniów;
- miejsce do stałego ekspozowania prac uczniów (plansze i tablice) oraz organizowania cyklicznych ekspozycji prac (szkolna galeria);
- komputer do prezentowania materiału ilustracyjnego, korzystania z encyklopedii multimedialnej, plastycznych gier edukacyjnych;
- odtwarzacz DVD do prezentowania filmów o sztuce;
- projektor multimedialny i laptop;
- aparat cyfrowy i statyw;
- kamera.

VI. Planowane osiągnięcia uczniów i sposoby ich oceny

A. PROGNOZOWANIE EFEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA

- Przygotowanie uczniów do następnego etapu edukacyjnego po zakończeniu nauczania plastyki w szkole, nauki innych przedmiotów humanistycznych, w których istotna jest wiedza o plastyce, kultury odbioru dzieł, nauki w szkołach zawodowych, w których są przedmioty plastyczne, nauki w średniej szkole plastycznej w zakresie elementarnej wiedzy i umiejętności.
- Uwrażliwienie, rozwój osobowości, przemiana postaw pod wpływem wartości niesionych przez sztuki plastyczne, szeroko rozumiane wychowanie przez sztukę.
- Wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach, gatunkach dzieł i języku plastyki, podstawowych środkach artystycznego wyrazu, wybranych zagadnieniach, dziełach, artystach, stylach w sztuce potrzebna do świadomego obcowania ze sztuką.
- Rozwinięcie umiejętności plastycznych umożliwiających realizację potrzeby tworzenia i kształtowania estetyki otoczenia; rozszerzenie i przeniesienie tej potrzeby poza zajęcia szkolne.
- Uświadomienie znaczenia ekspresji twórczej jako sposobu wyrażania osobowości, społecznie akceptowanej formy pozbywania się negatywnych emocji. Twórczość jako wysiłek pomagający w rozładowaniu stresu.
- Zrozumienie znaczenia twórczości jako miejsca nauki szukania różnorodnych rozwiązań problemów, sposobu kształtowania kreatywności, pomysłowości, elastyczności myślenia, które można wykorzystać w twórczości plastycznej i innych dziedzinach życia.

- Rozwinięcie potrzeby tworzenia w środowisku komputerowym.
- Wyposażenie ucznia w odpowiednią wiedzę umożliwiającą ocenę treści, wartości przekazów medialnych w zakresie uczestniczenia w kulturze. Wykształcenie umiejętności właściwego korzystania z mediów, wartościowania informacji dotyczących plastyki, imprez artystycznych.
- Wykształcenie potrzeby, umiejętności i nawyku uczestniczenia w kulturze poza szkołą, zdobywania informacji z różnych źródeł o instytucjach upowszechniania kultury.
- Wykształcenie kultury samodzielnego tworzenia i odbioru dzieł sztuki w szkole i poza nią.
- Wykształcenie potrzeby poznawania zabytków regionu, tradycji, sztuki ludowej, twórców „małej ojczyzny”.
- Rozwinięcie postaw i uczuć patriotycznych dzięki poznawaniu dzieł sztuki, zabytków i historii ich powstania.

B. ZASADY, METODY I KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Ocenianie przedmiotowe plastyki jest jednym z najtrudniejszych problemów z powodu szerokiego zakresu przedmiotu, artystycznego, edukacyjnego i wychowawczego charakteru tej dziedziny oraz możliwej względności oceny. Przedmiot szkolny Plastyka ma za zadanie rozwijać zróżnicowane formy aktywności twórczej ucznia, prowadzić do poznania różnych dziedzin wiedzy, uczyć różnorodnych, właściwych zachowań i postaw podczas tworzenia i szeroko rozumianego uczestniczenia w kulturze. System oceniania powinien być zgodny z obowiązującymi przepisami oświatowymi, wewnątrzszkolnym systemem oceniania, zaleceniami zawartymi w komentarzu do podstawy programowej (dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości uczniów). W przedmiotowym systemie oceniania za wyjściową przyjmujemy ocenę dobrą.

Ocena ma znaczenie:

- **INFORMUJĄCE** nauczyciela, ucznia, rodziców (opiekunów) o przebiegu nauczania, np. poziomie wykonania i rodzajach zadań realizowanych na lekcjach; Podczas lekcji plastyki zadaniami tymi będą np.: przygotowanie materiałów do prac plastycznych, ćwiczenia plastyczne, kompozycje plastyczne wykonane tradycyjnymi i nietypowymi technikami, parateatralne działania plastyczne (happeningi, performance), wypowiedzi o dziełach i wystawach, albumy, plakaty i prezentacje, informacje, ciekawostki o poznawanych dziełach. Informacja zawarta w ocenie określa jak różnorodne były ćwiczenia i w jakim stopniu różne rodzaje zadań zostały zrealizowane.
- **MOTYWUJĄCE** ucznia do podejmowania wysiłków, podkreślające mocne strony i określające obszary wymagające pracy;

Ocena kompozycji plastycznych jest skazana na pewien subiektywizm. Każda kompozycja plastyczna ucznia ma wartość niezależnie od jego zdolności. Praca plastyczna jest dla dziecka czymś osobistym, jest jego dziełem, własnością. Pod wpływem krytycznych uwag dzieci zrażają się i często przestają chętnie pracować. A przecież nie ma prac „brzydkich”. To do nauczyciela należy wskazanie uczniowi najciekawszego elementu kompozycji, pomoc w doborze środków wyrazu artystycznego wydobywających interesujący fragment, np. zmiana koloru tła na kontrastujące z najciekawszym elementem pracy. W wyniku współpracy, reakcji ucznia na propozycje nauczyciela powinno dojść do poprawy efektu pracy. Każdą pracę dziecka można doprowadzić do estetycznej formy, chwając (bardzo ładne niebo, kwiat, bardzo ciekawy kształt...), motywując i zachęcając (ale tu dorysuj, popraw, dokończ, zobaczysz jak będzie wyglądało, gdy dodasz...). Wszystkie wysiłki, aktywności uczniów powinny być odpowiednio doceniane. Nie tylko przez wystawienie oceny, ale również słownie i przez eksponowanie prac.

- **DIAGNOZUJĄCE I PROGNOZUJĄCE** możliwości przygotowania do kolejnego etapu nauczania w zakresie zdobycia przez ucznia określonych, szczegółowych i ogólnych umiejętności umożliwiających naukę przedmiotów humanistycznych, w których istotna jest wiedza o plastyce, naukę plastycznych przedmiotów zawodowych, zdobycie wiedzy i umiejętności stanowiących podstawę do pogłębiania i rozszerzania jej w szkołach plastycznych; Ocenie podlega nie tylko poziom przyswojonej wiedzy teoretycznej, ale także sposób jej wykorzystania w praktyce przez ucznia w różnych zadaniach, sytuacjach, innych dziedzinach wiedzy. Jeżeli uczeń dobrze opanował wiedzę o środkach artystycznego wyrazu, dziedzinach sztuki, technikach plastycznych, wybranych zagadnieniach z dziedzictwa kultury narodowej i ogólnoludzkiej, powinien umieć wykorzystać tę wiedzę w tworzonych kompozycjach plastycznych lub podejmowanych działaniach artystycznych, podczas oglądania wystaw, zwiedzania zabytków. Dzięki temu nauczyciel dowiaduje się, w jakim stopniu przekazywane treści zostały przez ucznia zrozumiane i ma możliwość przewidywania, czy został on odpowiednio przygotowany do przyswajania kolejnych treści.
- **UMOŻLIWIĄJĄCE WERYFIKOWANIE, EWALUACJĘ** procesu edukacyjnego w celu zwiększenia skuteczności nauczania, wprowadzania nowych i modyfikowania istniejących sposobów nauczania, uatrakcyjnienia przebiegu procesu nauczania. Wykonanie pewnego typu zadań dotyczących określonej partii materiału pokazuje, w jaki sposób podchodzili do tych działań uczniowie, jakie były ich prace, dla jakich uczniów były trudne, łatwe, czy dobrze utrwały wiedzę, czy były uważane przez nich za ciekawe, atrakcyjne, czy za

nudne, czy ułatwiały realizację programu. Analiza tych i podobnych zagadnień pozwala na wyciągnięcie wniosków i podjęcie działań zwiększających skuteczność nauczania.

Podczas oceniania na lekcjach plastyki należy wziąć pod uwagę:

- POSTAWĘ, ZACHOWANIE, MOTYWACJĘ UCZNIĄ DO PRACY, PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ;**

Chęć od pracy, obowiązkowość powinna być doceniana jako istotny, podstawowy czynnik umożliwiający twórczość, poznawanie dzieł, udział w wystawach.

- ZRÓŻNICOWANE MOŻLIWOŚCI, ZDOLNOŚCI PLASTYCZNE** wpływające na ogólny efekt plastyczny prac; Uczniowie mniej zdolni, a starający się o estetykę wykonania swoich prac plastycznych mogą również otrzymywać za nie wysokie oceny.

- OSOLOWOŚĆ UCZNIĄ**, odwaga wypowiedzi artystycznej, cechy temperamentu wpływające na sposób realizacji i formę wykonania zadań plastycznych;

Na ocenę sposobu wykonania prac plastycznych, zastosowania określonych środków wyrazu artystycznego, sposób formułowania wypowiedzi nie mogą wpływać czynniki związane np. z nieśmiałością, wycofaniem dziecka.

- OGRANICZENIA ZDROWOTNE** utrudniające wykonywanie niektórych zadań (np. alergia na materiały plastyczne, ograniczenia ruchowe, zdiagnozowane ADHD).

Ograniczenia zdrowotne wymagają od nauczyciela opracowania i oceniania odpowiednich, indywidualnie dobranych zadań uwzględniających rzeczywiste możliwości ucznia (np. dobór odpowiedniej techniki plastycznej, wykonanie zadania możliwego do zrealizowania w krótszym czasie).

1. Ocenianie jako analizowanie poziomu umiejętności ucznia

Obszary podlegające ocenie, przedmiot ocenianych umiejętności	Umiejętności	
	Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
przygotowanie do zajęć (przygotowanie odpowiednich materiałów plastycznych, opanowanie wiedzy, wyszukanie informacji, wykonanie ćwiczeń i zadań wstępnych)	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie podstawowych materiałów umożliwiających wykonanie prostego ćwiczenia wyszukanie prostych informacji umożliwiających udział w lekcji i przygotowujących do realizacji ćwiczeń wykonanie zadania domowego w uproszczonej formie 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie ciekawych materiałów umożliwiających wykonanie oryginalnego ćwiczenia wyszukanie bogatych informacji z różnych źródeł umożliwiających aktywny udział w lekcji, bardzo dobrze przygotowujących do realizacji ćwiczeń wykonanie zadania domowego w rozbudowanej formie
postawa i zachowanie na zajęciach , podczas wykonywania prac plastycznych, oglądania wystaw, zwiedzania zabytków i skansenów (kultura osobista w trakcie zajęć, wykonywanie poleceń, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas używania odpowiednich materiałów i narzędzi plastycznych, właściwa współpraca z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych, odpowiednie zachowanie w galeriach, muzeach, skansenach podczas zwiedzania zabytków)	<ul style="list-style-type: none"> spełnianie podstawowych poleceń, poprawne, odpowiednie zachowanie na zajęciach, znajomość podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania prac, związanych ze stosowanymi materiałami i narzędziami plastycznymi podejmowanie częściowej współpracy z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych spełnianie podstawowych zasad zachowania w galeriach, muzeach, skansenach, podczas zwiedzania zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> spełnianie wszystkich poleceń, bardzo dobre zachowanie na zajęciach, znajomość wielu zasad bezpieczeństwa podczas wykonywania prac, związanych ze stosowanymi materiałami i narzędziami plastycznymi podejmowanie, pełnej, różnorodnej współpracy z innymi uczniami podczas wykonywania zadań grupowych bardzo kulturalne zachowanie w galeriach, muzeach, skansenach, podczas zwiedzania zabytków

Obszary podlegające ocenie, przedmiot ocenianych umiejętności	Umiejętności	
	Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
<p>realizacja prac plastycznych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zaangażowanie pomysłowość, obiektywne ocenianie walorów artystycznych tworzonych kompozycji (zgodność pracy z tematem, celowość zastosowania środków artystycznego wyrazu, techniki plastycznej)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prostych, schematycznych kompozycji plastycznych, w luźny sposób związanych z tematem • przypadkowy dobór środków wyrazu artystycznego, wykorzystywanie niektórych możliwości techniki wykonania pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie ciekawych oryginalnych kompozycji, w pełni oddających zadany temat, nietypowo ujmujących temat • celowy dobór środków artystycznego wyrazu w pracy plastycznej, wykorzystanie różnorodnych możliwości techniki
<p>wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, gatunkach dzieł, ich strukturze, środkach artystycznego wyrazu, elementy wiedzy o wybranych zagadnieniach, zjawiskach artystycznych, stylach dzieł światowego, narodowego dziedzictwa kulturowego, specyfice twórczości artystów „małej ojczyzny”, interpretowanie formy i przekazu dzieł poprzez wykonanie prac, wypowiedzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrywkowa wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, gatunkach dzieł, ich strukturze, środkach artystycznego wyrazu • częściowa znajomość niektórych zagadnień światowego, narodowego dziedzictwa kulturowego, specyfiki twórczości artystów „małej ojczyzny” • interpretowanie niektórych zagadnień odnoszących się do formy dzieła, niektórych treści, przekazu dzieł podczas ekspresji plastycznej i wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • pełna wiedza o specyfice, zastosowaniu środków artystycznego wyrazu, znajomość wielu zagadnień dotyczących dziedzin plastyki i rodzajów dzieł • dobra znajomość wybranych zagadnień światowego, narodowego, dziedzictwa kulturowego, specyfiki twórczości artystów „małej ojczyzny” • interpretowanie różnorodnych zagadnień odnoszących się do formy dzieła, niesionych przez nie różnych treści, przekazu dzieła podczas ekspresji plastycznej i wypowiedzi
<p>aktywność artystyczna jako twórcza postawa, odwaga, oryginalność myślenia podczas planowania i realizacji happeningów, akcji plastycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie uproszczonych dosyć typowych rozwiązań, mało oryginalnych pomysłów w celu obmyślenia i realizacji happeningu, akcji plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • kreatywność, odwaga, oryginalność myślenia podczas planowania i realizacji happeningów, akcji plastycznych i innych działań obejmujących nowe, współczesne dzieła sztuki, szukanie różnorodnych rozwiązań
<p>gotowość do uczestniczenia w kulturze, poznawania kultury plastycznej, sposób oglądania ekspozycji muzealnych i wystaw, interpretowanie formy i treści dzieł sztuki, zwiedzanie zabytkowych obiektów, skansenów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bierne uczestniczenie w wydarzeniach kulturalnych, oglądanie wystaw bez zaangażowania i uważnego interpretowania ich formy i treści • zwiedzanie zabytków bez zauważania wielu istotnych elementów dotyczących stylu, formy, charakterystycznych fragmentów, znajdujących się tam dzieł sztuki • mało aktywny udział w zajęciach dotyczących tradycji regionalnych w skansenach, twórcach i specyfice twórczości, tradycjach „małej ojczyzny” 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywny udział w wydarzeniach kulturalnych, wykazywanie zainteresowania i przygotowania do oglądania wystaw, wrażliwość na piękno, wartości estetyczne sztuki, wnikliwe interpretowanie ich formy oraz treści • uważne zwiedzanie zabytków, obserwowanie różnorodnych istotnych elementów dotyczących stylu, formy, wielu charakterystycznych fragmentów budowli, dzieł sztuki znajdujących się w zabytkach • aktywność, zaangażowanie podczas zajęć dotyczących tradycji regionalnych w skansenach, twórcach i specyfice twórczości, tradycjach „małej ojczyzny”

2. Ocenianie poziomu opanowania treści programowych

Ocena	Zakres opanowanych treści programowych
niedostateczna	poziom opanowanych treści, zakres aktywności twórczej nie umożliwia podjęcia nauki, przyswojenia kolejnych treści, nabycia umiejętności potrzebnych na następnym etapie edukacyjnym, nieuczestniczenie w kulturze
dopuszczająca (treści i umiejętności konieczne)	przyswojenie treści dotyczących plastyki, nabycie umiejętności umożliwiających realizację zadań życia codziennego dotyczących posługiwania się językiem plastyki w zakresie elementarnym, odnoszącym się do codziennych sytuacji życiowych, wykonywanie schematycznych, znacznie uproszczonych prac plastycznych związanych z życiem codziennym, niekształtowanie estetyki otoczenia, skąpe wypowiedzi o plastyce, bierne uczestnictwo w kulturze
dostateczna (treści i umiejętności podstawowe)	przyswojenie podstawowych treści umożliwiających realizowanie bardzo prostych, schematycznych, stereotypowych kompozycji plastycznych, uproszczone wypowiedzi o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, elementach struktury dzieł, środkach artystycznego wyrazu, stylach w sztuce, świadomość potrzeby estetyki otoczenia, bierny stosunek do kształtowania estetyki otoczenia, mało aktywne uczestnictwo w kulturze
dobra (treści i umiejętności rozszerzone)	przyswojenie treści umożliwiających tworzenie złożonych praktycznych i teoretycznych ćwiczeń plastycznych, duża aktywność twórcza, interpretowanie niektórych wskazanych treści zawartych w dziełach, wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, elementach struktury dzieł, środkach artystycznego wyrazu, stylach w sztuce, przenoszenie wiedzy o plastyce na inne dziedziny życia, m.in. kształtowanie estetyki otoczenia, aktywne uczestnictwo w kulturze
bardzo dobra (treści i umiejętności dopełniające, pełna realizacja wymagań programowych i podstawy programowej)	bardzo dobre przyswojenie treści teoretycznych i umiejętności praktycznych, łączenie ich w wykonywanych różnorodnych, oryginalnych kompozycjach plastycznych, bardzo duża aktywność twórcza, dobre posługiwanie się środkami wyrazu artystycznego w wykonywanych pracach, interpretowanie treści dzieł, wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, elementach struktury dzieł, środkach artystycznego wyrazu, stylach w sztuce, znajdowanie licznych powiązań między plastyką a innymi dziedzinami życia, aktywne wpływanie na estetykę otoczenia, rozszerzanie wiedzy poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji, mediów, bardzo aktywne uczestnictwo w kulturze
celująca (treści i umiejętności wykraczające poza program i realizację podstawy programowej)	wiedza i umiejętności plastyczne przewyższające swoim zakresem wymagania programowe, postawa twórcza, poszukująca, samodzielna, oryginalna twórczość plastyczna, w której wykorzystywana jest wiedza o plastyce, świadome posługiwanie się środkami artystycznego wyrazu w podejmowanych pracach, udział w wybranych konkursach i przeglądach plastycznych, wnikliwe interpretowanie różnorodnych treści zawartych w dziełach sztuki, wiedza o funkcjach sztuki, dziedzinach plastyki, elementach struktury dzieł, środkach artystycznego wyrazu, stylach w sztuce, zauważanie różnorodnych powiązań plastyki z innymi dziedzinami życia, kształtowanie estetyki otoczenia w różnorodnych formach, rozszerzanie wiedzy poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji, mediów, wykraczające poza program, bardzo aktywne uczestnictwo w kulturze, żywe zainteresowanie zjawiskami w sztuce i wydarzeniami artystycznymi